

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિચન

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિચન વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના ખૂલ્દ હાઈ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	07	10	18	37	08	80
ટકા	8.75	12.50	22.50	46.25	10	100

પ્રશ્ના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્ના પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	22	16
2.	અતિ ટૂકડજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	19	17
3.	ટૂક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	10	20
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	04	15
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	02	12
	કુલ	57	80

વિભાગાંદ્શ ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણભાર
1	Reading Skill	12
2	Writing Skill	20
3	Grammar	16
4	Literature and Supplementary Reading	32
	Total	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 80

Section A

• Prose : Comprehension Passage	4	[4]
• Fill in the Blank (Vocabulary)	4	[4]
• Prose : Textual Questions	8	[4]*

Section B

• Poetry Comprehension (Stanza)	2	[2]
• Figures of Speech	2	[2]
• Poetry : Textual Questions	6	[3]*
• Supplementary : Textual Questions	6	[3]*

Section C

• Rectification of Errors	3	[6]
• Fill in the Blanks (Preposition, Articles, Conjunction)	3	[6]
• Punctuate the paragraph (comma, semicolon, colon, full stop, exclamation mark, question mark, apostrophe, quotes, double quotes, hyphen, ellipsis)	2	[4]
• Direct - Indirect (Paragraph)	3	[1]
• Do as Directed (Transformation of Sentences)	5	[5]

Section D

• Prose Comprehension (Unseen)	4	[4]
• Poetry Comprehension (Unseen)	4	[4]
• Diary Writing / Dialogue Writing	4	[1]
• Advertisement / Notice Writing / Poster Writing	4	[1]

Section E

• Report Writing	4	[1]
• Letter / Email Writing (Formal/informal)	5	[1]
• Essay Writing / Story Writing	7	[1]
	80	[57]

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે પ્રથમ પરીક્ષા સુધીનો અભ્યાસક્રમ લેવાનો રહેશે. જેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.
(2) પ્રલિમિનરી પરીક્ષામાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો રહેશે અને તેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.

STD. : X - Month wise lesson planner

STANDARD : 10

SUBJECT : ENGLISH (F.L.)

Subject Code : 004

Month	Periods	Prose	Periods	Poetry	Periods	Supplementary	Periods	Grammar & Composition
June	3	A Letter to God	3	Dust of Snow	3	A Triumph of Surgery	3	Transformation of Sentences
July	4	Nelson Mandela: Long Walk to Freedom	2	Fire and Ice	4	The Midnight Visitor	4	Rectification of errors
	4	Two Stories about Flying			4	A Question of Trust	4	Poem Comprehension
August	4	From the Diary of Anne Frank	4	A Tiger in the Zoo	4	Footprints with Feet	4	Direct/Indirect Speech
			3	How to Tell Wild Animals			4	Diary/Writing
September	5	The Hundred Dresses - 1	4	The Ball Poem	4	The Making of a Scientist	4	Punctuation
			2	Amanda!			4	Dialogue Writing
October	3	The Hundred Dresses - II	2	Animals	4	The Necklace	2	Parts of Speech
	4	Glimpses of India					2	Advertisement
November	4	Mijbil the Otter	2	The Trees	4	The Hack Driver	3	Notice writing
			2	Fog			2	Poster Making
December	4	Madam Rides the Bus	4	The Tale of Custard the Dragon	.4	Bholi	4	Report Writing
	5	The Sermon at Benares					4	Email writing
January	4	The Proposal	4	For Anne Gregory	4	The Book That Saved the Earth	4	Letter writing
.	2	Revision	2	Revision	2	Revision	5	Story writing

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

Std:10 English (FL) Annual Examination

Time: 3 hours

Model Question Paper

Marks: 80

Section A

- **Read the following passage and select the appropriate answer from the options given below.**

[4]

Let me put it more clearly, since no one will believe that a thirteen-year-old girl is completely alone in the world. And I'm not. I have loving parents and a sixteen-year-old sister, and there are about thirty people I can call friends. I have a family, loving aunts and a good home. No, on the surface I seem to have everything, except my one true friend. All I think about when I'm with friends is having a good time. I can't bring myself to talk about anything but ordinary everyday things. We don't seem to be able to get any closer, and that's the problem. Maybe it's my fault that we don't confide in each other. In any case, that's just how things are, and unfortunately, they're not liable to change. This is why I've started the diary.

1. Identify the correct option associated with the number 30.
[a] Anne Frank [b] Sister [c] Friends [d] Loving Aunts
2. Identify the odd one out in connection to the ideas expressed in the passage
[a] Loving aunts [b] Good home [c] Good communication [d] Diary
3. Which of the following is closer in meaning to the term 'not liable to change'
[a] radiant [b] dynamic [c] stagnant [d] lively
4. Which of the following statement is not true
[a] Anne is completely alone in the world
[b] Anne has one true friend
[c] Anne knows her faults
[d] Anne has started writing a diary

- **Fill in the Blanks choosing the correct words given in the bracket and write the answers only.**

[4]

(gathering, site, non-racial, seat)

The ceremonies took place in the lovely sandstone amphitheatre formed by the Union Buildings in Pretoria. For decades this had been the _(5)_ of white supremacy, and now it was the _(6)_ of a rainbow _(7)_ of different colours and nations for the installation of South Africa's first democratic, _(8)_ government.

- **Answer the questions in five to six sentences each.**
9. What important decision did Maddie make? Why did she have to think hard to do so?
  10. How can one say that bread is an important part of Goan life?
  11. Why is Mij 's species now known to the world as Maxwell's otter?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

12. What does Valli mean when she says, "I was just agreeing with what you said about things happening without our knowledge."

OR

12. When her son dies, Kisa Gotami goes from house to house. What does she ask for? Does she get it? Why or why not?

Section - B

- Read the following verse and answer the questions given below.** [2]

All night the roots work
To disengage themselves from the cracks
In the veranda floor.
The leaves strain toward the glass
Small twigs stiff with exertion
Long-cramped boughs shuffling under the roof
Like newly discharged patients
Half-dazed, moving
To the clinic doors.

Questions :

13. With what is the tree compared to in this stanza?
14. Mention any two human qualities experienced by the trees.
- Select the correct figures of speech from the options given.** [2]

15. Some say the world will end in fire, so say in ice
[a] Apostrophe [b] Antithesis [c] Alliteration [d] Anastrophe
16. And stares with brilliant eyes at the brilliant stars
[a] Onomatopoeia [b] Transferred Epithet [c] Tautology [d] Oxymoron

- Answer the questions in five to six sentences each.** [6]

17. What does the young man mean by "great honey-coloured /Ramparts at your ear"?
18. "Belinda tickled him, she tickled him unmerciful..." Why?
19. Explain: "It sits looking / over harbour and city/on silent haunches..."

OR

19. How does the crow change the mood of Robert Frost?

- Answer the questions in five to six sentences each.** [6]
20. How did the necklace change the life of Matilda Loisel?
21. How does Bholi's teacher play an important role in changing the course of her life?
22. Why does not Anil hand the thief over to the police?

OR

22. Horace Danby was a meticulous planner but still he faltered. Where did he go wrong and why?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

Section-C

- Rectify the errors in the given passage.

[3]

00. He felt certainly that
23. his wings will never support him;
24. so he bend his head
25. and run away back
26. to the little whole under the ledge
27. were he slept
28. in night.

Error	Correction
certainly	certain
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

- Fill in the blanks using articles(s), conjunction(s) and preposition(s) at the correct places. Write the answers only.
(the, in, of, and, a, without)

[3]

Very soon Mij would follow me (29) a lead (30) come to me when I called his name. He spent most (31) his time (32) play. He spent hours shuffling a rubber ball round (33) room like (34) four - footed soccer player using all four feet to dribble the ball.

- Punctuate the following passage. (35 to 38)

[2]

But he stuck to his resolution he asked for money from his employees he himself gave part of his salary, and several friends of his were obliged to give something for an act of charity

- Convert the following into indirect speech.

Natalya: There's no need to hang your silly Guess; he's half-dead already!

Lomov: [weeps] Shut up! My heart's bursting!

Natalya: What's the matter now?

- Do as directed (Transformation of Sentence)

[5]

40. Not a leaf remained on the trees. [Make it Affirmative]
41. Watching the street gave her many new unusual experiences. [Change the voice]
42. I have always known that its greatest wealth is its people. [Change the degree]
43. You'd look like a Christmas tree in that. [Add a Question Tag]
44. I put Mij into the box to accustom him to it. [Make Complex]

Section D

- Comprehend the passage and answer the given questions.

[4]

Modern day situations and circumstances warrant people to think and act differently. There is no one set of ideas or arguments to suit a particular problem or crisis. Most of the time people are required to think and approach the problem in a unique way to arrive at a decision. It is here that Edward De Bono's Lateral thinking or Parallel Thinking has come to play a very major role in today's decision making. In his theory he shows us how all aspects of a problem are to be viewed systematically and in a proper sequence. For this he has devised the 6 thinking Hats theory wherein each hat has a specific colour with a specific function to perform. The white hat is neutral and is concerned with only

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

facts and figures. All the relevant information is gathered and given. The red hat depicts anger and emotion. This hat gives the emotional viewpoint. The black hat is serious. Black makes one become careful and cautious. It points out the weaknesses in a project. The yellow hat is bright and positive. It brings out all the positive aspects of a problem. The green hat is for growth, grass and abundance. This brings out the creative elements. The blue hat is calm and cool - the colour-of the sky. Blue emerges as the controller, the organization of the thin process and use of the other hats. One wearing the blue hat controls all the other hats so generally it could be the Head.

Questions

45. Whose theory is discussed in this passage ?
46. How many thinking hats are mentioned in the passage?
47. Which hat controls all other hats?
48. Give a suitable title to the passage.

- **Read the poem and answer the questions given below it.**

[4]

Where the mind is without fear and the head is held high;
Where knowledge is free;
Where the world has not been broken up into fragments
By narrow domestic walls
Where words come out from the depth of truth;
Where tireless striving stretches its arms towards perfection;
Where the clear stream of reason has not lost its way ;
Into the dreary desert sand of dead habit;
Where the mind is led forward by thee
Into ever-widening thought and action;
Into that heaven of freedom, my Father, let my country awake !

Questions :

49. About what is this poem written?
50. To whom is this poem written?
51. How is the world now and how does the poet want it to be?
52. Who/What should always lead the mind?
53. You were on a trip to visit Taj Mahal. You spent a day in train and had to navigate through Delhi to reach Agra. Make atleast two Dairy entries of this trip.

[4]

OR

53. On your visit to Taj Mahal you met a childhood friend in train. Write atleast four dialogues sharing your life experiences with your friend.
54. Your school is on a campaign to spread the ‘Green Cover’ around its vicinity. Design a poster with a title and a slogan for it.
54. You are the captain of the school football team. Write a notice to be displayed on the Sports Notice Board calling all the football players to discuss about a certain match with the other school.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

Section E

55. Your class visited a Museum to enrich the knowledge of history. Write a report about it with reference to people, place and products associated with the visit. [4]
56. You are in an attempt to purchase a new gadget. Write a letter to the production company inquiring about the product specifications and whether they are in line with your requirement. [5]

OR

56. The food/snack packet you bought is decayed. Write an email to the manage of that company complaining about it and demanding some sort of compensation or replacement for it.
57. Write an essay in about 200 words on any one of the following: [7]

1. Book Vs Electronic Media

[Introduction - Books-availability-price/value-creative thinking process-knowledge - book bank/ library. Electronic Media-huge data base - connectivity among different users - effect on mind, heart and social relationships -conclusion]

2. Traffic and Road Safety

[Introduction- increase in traffic - causes - problems connected to traffic - remedies - conclusion]

OR

57. Complete the story and give it a suitable title.

[A simple shepherd with sheep -the fear of wild animals - the first false alarm of a tiger — gathering of the village folks for help - the second false alarm of a tiger -gathering of the village folks - the approach of the tiger - the alarm and no response - the unfortunate end of the shepherd and the sheep.]

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 અંગ્રેજ દ્વિતીય ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિચન

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિચન વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના ખૂલ્દ હાઈ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	03	29	22	20	06	80
ટકા	04	36	27	25	08	100

પ્રશ્ના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નાનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16
2.	અતિ ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	01	03
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	34	36
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	05	19
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	06
	કુલ	57	80

વિભાગાંઠ ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણભાર
1	Main Text + Poem	23
2	Supplementary Reader	08
3	Unseen	08
4	Function / Grammar	25
5	Writing	16
	Total	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 અંગ્રેજી (દ્વિતીય ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

Section A

• Extract inference type (Main Text)	10
• Short Note (Question Based) (Main Text - Prose)	3
• Content Based True / False Questions (MT Prose)	4

Section - B

• Reading Comprehension (Main Text - Poem)	3
• Comprehension (Supplementary Reader)	5
• Comprehension (Nonverbal)	4
• Reading Comprehension (Unseen Dialogue / Interview)	4

Section - C

• Complete the Dialogue (Respond to the cues) (MCQ) (Function Based)	3
• Identify the Function (Match the Columns)	3
• Complete the Sentences (Function Based)	3
• Vocabulary : Complete the Para (Blanks) (Main Text)	3
• Vocabulary : Finding the Nearest Meaning (SR)	3

Section - D

• Indirect Speech	3
• Conjunction (Three isolated sentences with three options each)	3
• Editing (A passage with three underlined errors)	3
• Do as directed (Change the text / Two items should be asked from gender/number tense and voice)	4
• Select the Questions (MCQ)	3

Section - E

• Paragraph Writing	6
• Email (Informal) - Format Given / Report Writing	5
• Picture Description	5

80

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે પ્રથમ પરીક્ષા સુધીનો અભ્યાસક્રમ લેવાનો રહેશે. જેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.
(2) પ્રલિમિનરી પરીક્ષામાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો રહેશે અને તેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 અંગ્રેજી (દ્વિતીય ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

SAMPLE PAPER

કુલ ગુણ : 80

SECTION-A

Read the extracts and answer the questions

10

- In rural Uttar Pradesh over sixty percent of households are without power. Sitapur district is one such place with no power. A small social enterprise called Mera Gao Power (MGP) is trying to change things. They are putting two solar panels at a time. In just over a year, MGP has connected more than 3,500 customers to solar power mini-grids at a village level.
- 1. What is the problem of most of the villages of Uttarpradesh?
- 2. Describe the process of electrification by MGP in Sitapur.
- I have supportive parents who understood that my interest was the environment. They have never stopped me from doing what I want. On my part, I also made sure that I did not fail my parents in any way. I always informed them about everything that I did and took their advice before jumping into actions. I have teachers who taught me how to go about things. They also taught me humility - so that I did not become snobbish or arrogant and start thinking I was a superstar because I was doing all this environment work. They taught me to be simple and keep learning all the time. I am not an activist, I am an environmentalist. I have learnt so much by doing this work,
- 3. How did humility help Arun in his career?
- 4. Who helped Arun in building his career?
- The science of fireworks is technically called, ‘ pyrotechnics’ - from the Greek word , ‘ pyr’ meaning fire and ‘technics’ meaning an art. Pyrotechnics includes not only fireworks but also a whole range of devices that use similar materials and principles, from safety matches that we use every day to solid fuel rocket boosters of the space shuttle. The household match is considered a special pyrotechnic device, as all the pyrotechnic effects- heat, smoke, light, gas and sound-are present in it.
- 5. Why is the household match considered a special pyrotechnic?
- 6. Which two words form the word ‘pyrotechnics’?
- Thus, Kach began to live with Sukracharya. Because of his keen devotion and good service he won the favour of Sukracharya. Kach was young, handsome, and very intelligent and no wonder Devayani fell in love with him at first sight. But Kach was a student and he could not respond to her love. All the same Kach liked her and considered her a friend. He gathered flowers and fruits for her and helped her in her household duties. Sometimes they would wander about the jungles and at times they sang and danced together.
- 7. Devayani was attracted to Kach because _____ (complete the sentence meaningfully.)
- 8. How did Kach win the heart of Sukrachary?
- She had refused all his requests for her photograph. She had explained, “If your feeling for me has any reality, my looks won’t matter. Suppose I’m beautiful, 1 would always have the idea that you

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

were attracted by a pretty face. That kind of love would displease me. Suppose I'm not pretty then I would always fear that you were writing to me because you were lonely. No, don't ask for my picture. When you come to New York, you shall see me.

9. Why did Meynell refuse to send her photograph to Blandford?
10. What promise did Meynell make to Blandford?

- **Write a short note focusing on the questions: (any one)**

03

11. **Ramsing - 070 - The Human robot**

- Who manufactured it?
- What were inbuilt principles of Ramsing?
- What could Ramsing do?
- Who owned him?
- How was he misused?
- How did he react in the end?

OR

Helen Keller-a gifted learner

- How was she in her young age?
- Who helped her?
- How did she learn writing and speaking?
- How did her teacher satisfy her curiosity?
- What were her achievements?
- What did she think about the blind?

- **Write whether the sentences are True or False :**

04

12. The Lord created a perfect model of mother in a day.
13. Helen always felt very closer to her teacher.
14. **A** male Sughari weaves only one nest in the nesting season.
15. Tune up refers to preparing your mind and body for a particular task.

SECTION - B

- **Read the stanza and answer the questions:**

03

The black bird flying away with the tree;
Glasses on the eyes of the peacock;
The fire chariot flying in the air;
The airplane walking on the road;
The lion having a conversation with the cow;
A one-eyed sun on the black tree
With a patch of cloud over it;
A blue fish flying on the forehead of the cloud;
The yellow butterfly swimming in the waterfall.

16. **What is strange about the airplane?**

17. **The cow is shown bold here as she __ (Give a reason)**

18. **Describe the sun.**

- **Read the paragraph and answer the questions :**

05

Makhkhansinh was still hesitating (not certain) but Parvatibai asked them to sit. She ordered the servants to serve hot food. While they were eating, she personally took care of each one. When they finished their supper, she brought the thali full of valuables. She placed it in front of the dacoit chief. Then she told him : “Brother, this is all that I have, but I have kept back only one piece for myself.” She showed her mangalsutra on her neck and said, “It is sacred (holy) symbol that I wear for the long life of my husband. I request you not to take it. The dacoit chief could not control himself. With emotion in his voice he said: “ Of course I will not take it. We have eaten your salt. You have called me; brother’ and given me a brother’s welcome.

19. Write two sentences about hospitality of Parvatibai.

20. What did she address Makhansing as?

21. Why is a mangalsutra worn?

22. How did Makhansing react in the end?

23. Which thing did Parvatibai not keep in the thali ?

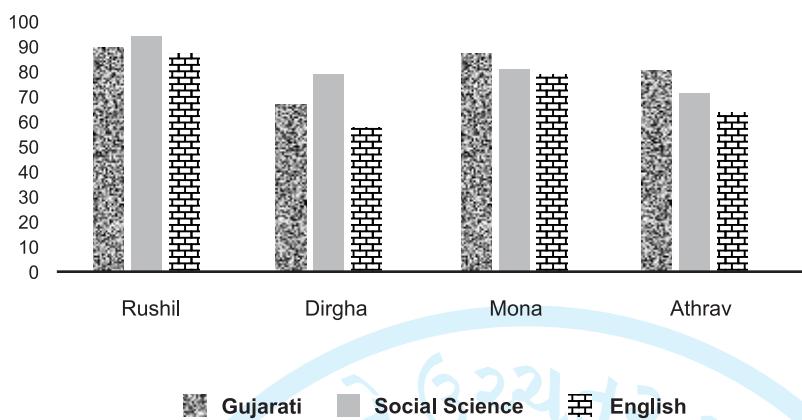

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- **Read the data and answer the questions.**

04

Marks Obtained by students in the Final Test

24. How many marks did Mona score in social science?
25. Which subject seems somewhat difficult to the students?
26. The lowest marks in Gujarati is scored by _____
27. Who is the cleverest among the students?

- **Read the interview and answer the questions :**

04

Interviewer : Thank you for taking some time off from your busy schedule to answer a few questions about your life !

Abhinandan : It's my pleasure.

Interviewer : Could you tell us about an average day in your life ?

Abhinandan : Sure, I get up early, at 7 in the morning. Then I have breakfast. After breakfast, I go to the gym to keep myself fit.

Interviewer : Are you studying anything now?

Abhinandan : Yes, I'm learning dialogues for a new film called "The Air Strike".

Interviewer : Which scene are you working on today ?

Abhinandan : I'm acting out a scene about a wing commander.

Interviewer : That's very interesting. What do you do in the evening ?

Abhinandan : In the evening, I go home and have dinner with family and study my scripts.

28. When does Abhinandan rise ?
29. Why does Abhinandan go to gym ?
30. Is Abhinandan a family loving person ? How ?
31. Which role is Abhinandan going to play in the movie ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

SECTION-C

- **Match the language functions with the sentences:** 03

A	B
32. Manthan who is my cousin sings well.	a. expressing niceties
33. The result was declared last week.	b. specifying location
34. Hurrah! We have got it.	c. describing person
	d. describing action
- **Choose and write the appropriate responses focusing to functions to complete the conversations :** 03

35. Arya: When do you do your homework?
Rupesh: _____ (specifying time)
(A) I like to do homework.
(B) Either my mother or my father does my homework.
(C) I do my homework at 6 O' clock in the morning,
(D) I don't like doing my homework.

36. Bhavya: Why do you get poor marks in Maths?
Montu : _____ (showing reason and result)
(A) Maths is a very difficult subject.
(B) I get poor result because I don't like Maths.
(C) My maths teacher always assigns difficult tasks.
(D) I will pass either in maths or in science.

37. Harita : _____ (seeking information)
Spandan : It is near the bus station.
(A) How is the ATM?
(B) When will you withdraw money from the ATM?
(C) Where is the ATM?
(D) Why will you go to the ATM?
- **Complete the sentences using the functions in the brackets.** 03

38. Remove the back cover of the mobile ..... (describing process)

39. Rushil will ..... (showing alternatives)

40. Bindi danced well ..... (indicating contrast)
- **Complete the paragraph filling in the blanks with the appropriate words from the brackets:** 03

(adheres, determined, trifles)

41. Generally a clever student plans well in advance. He/She never wastes his/her time in _____. He succeeds in his aim only because he ____ to the principles. During the exam time, he/she is confident enough to write the answers. Manan is such a ____ boy.
- **Find and write the word having the nearest meaning :** 03

42. fascinated:	sacrificed	charming	resulted	attracted
43. slim:	very big	fattish	very thin	delicate
44. vanish:	destroy	amaze	disappear	chop

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

SECTION-D

45. Turn the following dialogue into indirect speech: 03

Mahek : What do you say about my result?

Kartik : I can say nothing but excellent.

Mahek : Thank you, dear.

- Join the sentences using the appropriate conjunctions in the brackets: 03

46. Mr. Khanna was busy. He did not pay attention to my request. (and, but, so)

47. Rajiv is the salesman. He comes to my office on every Wednesday. (whom, whose, who)

48. My younger son will eat a dabeli. He will eat a sandwich. (therefore, neither..nor, either..or)

49. Rewrite the paragraph correcting the underlined words: 03

The following day kings son came down to a nearby river to swim. While he entered the water, the father crow seized the lovely gold necklace who the prince had taken off.

Do as directed: 04

50. The policeman asked the stranger some questions. The stranger did not reply any questions. The police man held him by his collar.

Begin like this, the stranger was asked some questions by the policeman.....

51. It is raining heavily. The rivers too are flowing dangerously. The boatmen are taking their boats to the bank.

Begin like this, It was raining heavily.

- Select the questions to get the underlined words / phrases as their answers: 03

52. Rehman can speak any language fluently.

(A) What can Rehman do?

(B) How can Rehman speak any language?

(C) How many language can Rehman speak ?

(D) Which language can Rehman speak ?

53. Vivek has recently joined the gym for building his body.

(A) When has Vivek joined the gym ?

(B) What has Vivek done at gym?

(C) many languages can Reshma speak ?

(D) Why has Vivek joined the gym?

54. The cook added a little red chilli powder in the sauce.

(A) What did the cook add in the sauce?

(B) How much red chilli powder did the cook add in the sauce?

(C) Who added the red chilli powder?

(D) Why did the cook add red chilli powder in the sauce?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

SECTION- E

55. Write a paragraph in about 125 words on the following:

06

My English Teacher

(name-his/her physical appearance-her/his method of teaching-his/her knowledge-his/her nature-his/her treatment to slow learners-why is he/she your ideal?)

OR

The Best village of Gujarat

(name -system of governance- population-facilities-health care centre-banks-CCTV-drainage-drop out ratio of the students - awards)

OR

A Visit to a bird sanctuary

(When and which bird sanctuary-How did you reach there? Variety of birds-chirping-habitats - photo shooting-enjoyed nature)

56. Ketki Chauhan writes an e-mail to her friend, Nirali on kpc543@yahoo.com inviting her to her place to celebrate Diwali.

05

OR

Write a report on 'Swachhata Abhiyan' held in your school in about 60 words.

(When was it held? Who participated? Activities carried out - Chief guest - speech - vote of thanks)

57. Describe the picture in about ten sentences.

05

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ: આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોટરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડેરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાઈ/ઉદ્યોગને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની ધૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	29	16	10	04	21	80
ટકા	36	20	13	05	26	100

પ્રશ્ના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્ના પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16
2.	અતિ ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	16	16
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	12
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	07	28
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	08
	કુલ	46	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણ
	વિભાગ - A	
1.	ગદ્ય વિભાગ	20
	વિભાગ - B	
2.	પદ્ય વિભાગ	20
	વિભાગ - C	
3.	વ્યાકરણ વિભાગ	20
	વિભાગ - D	
4.	અર્થગ્રહણ/લેખન	20
	કુલ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

ગુણ

વિભાગ - A (ગંધ)

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (કૃતિ-કર્તા/કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર/પાત્ર-કૃતિ/પાત્ર-ઉક્તિ) 04 આ ચાર પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછવું. (દરેકનો 1 ગુણ)   (બ) આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં (ઉત્તર લખો. (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ) 02   (ક) આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં (ઉત્તર લખો. (પ્ર. 1, 2, 3 અથવા 3) (દરેકના 2 ગુણ) 06   (ઢ) આપેલ પ્રશ્નોના દસ-બાર વાક્યોમાં (ઉત્તર લખો. (પ્ર. 1, 2 અથવા 2) (દરેકના 4 ગુણ) 08

વિભાગ - B (પદ્ધ)

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (કૃતિ-કર્તા/કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર-આ બે પૈકી ગમે તે એક જોડકું પૂછવું. (દરેકનો 1 ગુણ) 04   (બ) આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં (ઉત્તર લખો. (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ) 02   (ક) આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં (ઉત્તર લખો. (પ્ર. 1, 2, 3 અથવા 3) (દરેકના 2 ગુણ) 06   (ઢ) આપેલ પ્રશ્નોના આઈ-દસ વાક્યોમાં (ઉત્તર લખો. (પ્ર. 1, 2 અથવા 2) (દરેકના 4 ગુણ) 08

વિભાગ - C (વ્યાકરણ)

● માર્ગ્યા પ્રમાણે વ્યાકરણ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ) 20 (નોંધ : વ્યાકરણ વિભાગના પ્રશ્નો પૈકી કુલ 08 ગુણના પ્રશ્નો વિકલ્પો સાથે હેતુલક્ષી પ્રકારના પૂછવાના રહેશે.)

- વ્યાકરણના મુદ્દા : (1) જોડણી (11) પૂર્વ પ્રત્યય અને પર પ્રત્યય
(2) ધ્વનિશ્રોષણી (12) શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દ
(3) સંધિ (13) દૃઢિપ્રયોગનો અર્થ
(4) સમાસ (14) કહેવતનો અર્થ
(5) સંશાના પ્રકાર (15) સમાનાર્થી શબ્દો
(6) વિશેષણના પ્રકાર (16) વિરુધ્યાર્થી શબ્દો
(7) કિયાવિશેષણના પ્રકાર (17) તળપદા શબ્દોનું શિષ્ટરૂપ
(8) કર્તારિ અને કર્મણિ વાક્ય રચના (18) જોડણી બેદે અર્થબેદના શબ્દો
(9) ભાવે અને પ્રેરક વાક્યરચના (19) છંદ ઓળખાવો
(10) અલંકાર ઓળખાવો (20) છંદનું ઉદાહરણ / બંધારણ

વિભાગ - D (અર્થગ્રહણ/લેખન સજ્જતા)

(અ) આપેલ પંક્તિઓનો અર્થ વિસ્તાર (બેમાંથી કોઈપણ એક) (પંદર વાક્યમાં લખો) 04 (બ) આપેલ ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી શરીર્ષક આપો. 04 (ક) આપેલા વિષય પર આશરે એકસો શબ્દોમાં અહેવાલ લખો. 04 (ઢ) મુદ્દા પર આધારિત આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. (ત્રણમાંથી કોઈપણ એક નિબંધ) 08

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે પ્રથમ પરીક્ષા સુધીનો અભ્યાસક્રમ લેવાનો રહેશે. જેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.
(2) પ્રિલિમિનરી પરીક્ષામાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો રહેશે અને તેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગો છે.
- દરેક વિભાગના 20 ગુણ છે.
- જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
- બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.

વિભાગ - A

(અ) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો. [04]

ગદ્યકૃતિ	સાહિત્યપ્રકાર
(1) ડાંગવનો અને....	(અ) ચારિત્ર નિબંધ
(2) ગતિભંગ	(બ) લોકકથા
(3) વિરલ વિભૂતિ	(ક) નિબંધ
(4) ઘોડીની સ્વામીભક્તિ	(દ) લઘુકથા
	(એ) નવલકથા ખંડ

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. [02]

- (1) લેખક ઇન્દ્રી લેવા રાજકોટ જવાની વાતમાં શા માટે મક્કમ રહ્યાં ?
- (2) હિમાલયના પ્રવાસમાં સાહસિકતા ઉપરાંત કઈ કઈ બાબતો અત્યંત અનિવાર્ય ગણાય છે ?

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. [06]

- (1) પૂરમાં દૂબતા આંબા પટેલને જીવતદાન કેવી રીતે મળ્યું ?
- (2) ગરીબ અને ધનવાનની ખાઈ દૂર કરવા શું કરી શકાય તે ‘ચોપડાની ઈન્દ્રજાળ’ પાઠના આધારે લખો.
- (3) ભવિષ્યમાં બનનારા પ્રસંગો જાણી શકવાની શ્રીમદ્ રાજયંત્રની શક્તિનું એક ઉદાહરણ પાઠના આધારે લખો.

અથવા

(૩) ‘સંજયભાઈ તથા વિનુકાકા - બંને વચ્ચે સાથે રહેવા છીતાં અંતર વધતું ગયું.’ શા માટે ?

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના દસ-બાર વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. [08]

- (1) ‘જન્મોત્સવ’ કૃતિમાં રજૂ થયેલો વિરોધાભાસ સ્પષ્ટ કરો.
- (2) ‘વાઈરલ ઈન્ફેક્શન’ પાઠના આધારે સ્વસ્થ જીવવા કઈ કઈ બાબતોનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ ?

અથવા

- (2) ‘ભૂખથીય ભૂંડી ભીખ’ શીર્ષકની યોગ્યતા આલેખો.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - B

(અ) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો. [04]

પદ્ધતિ	કર્તા
(1) શિકારીને	(અ) રાજેન્દ્ર શાહ
(2) બોલીએ ના કંઈ	(બ) 'બેટિલ'
(3) હું એવો ગુજરાતી	(ક) 'કલાપી'
(4) દીકરી	(દ) વિનોદ જોશી
	(એ) નરસિંહ મહેતા

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. [02]

- (1) 'વાચ, કાઢ, મન નિશ્ચલ રાખે' એટલે શું ?
 (2) 'એક બપોરે કાવ્ય' માં 'ભારવેલો અઞ્ચિન' શબ્દો દ્વારા કવિ શું કહેવા માંગે છે ?

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. [06]

- (1) માતા-પિતાના જીવનમાં દીકરી કેટલી વ્યાપ્ત છે તે ઉદાહરણ સહિત લખો.
 (2) 'માધવને દીઠો છે કયાંય?' કાવ્યમાં કવિએ બાળકૃષ્ણનાં જીવનનાં કયાં કયાં પ્રતીકોનો વિનિયોગ કર્યો છે ?
 (3) 'શિકારીને' કાવ્યમાં કવિએ રજૂ કરેલ પક્ષીપ્રેમ તમારા શબ્દોમાં ટૂકમાં લખો.
અથવા
 (3) 'આવે ખેતર જોઉં બે કર કરી ઊંચા મને વારતી,
 એ મારી ભ્રમણા ? રિસાળ શિશુને બોલાવતી બાહ્તી.'
 કાવ્યની આ પંક્તિઓનો માત્ર ભાવાર્થ સ્પષ્ટ કરો.

(દ) નીચેના પ્રશ્નોના દસ-બાર વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. [08]

- (1) નરસિંહ મહેતા વૈષ્ણવજનનાં કયાં કયાં લક્ષ્ણો જણાવે છે ?
 (2) કવિને ગુજરાતી હોવાનું ગૌરવ કઈ કઈ બાબતોમાં અનુભવાય છે ?

અથવા

- (2) 'બોલીએ ના કંઈ' કાવ્યમાંથી આપણને શો જીવનબોધ મળે છે ?

વિભાગ - C

● માર્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો. [20]

- આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ લખો.

(1) નીચેના બે શબ્દોની સાચી જોડણી શોધીને લખો. [1]

આર્થિક વાદ, કિર્તિ

(આશીરવાદ, આશીર્વાદ, આસીર્વાદ), (કીરતી, કિરતી, કીર્તિ)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- (2) એક + અંત - શબ્દની સાચી સંધિ જોડો. [1]
(એકંત, અનંત, એકાંત)
- (3) ‘સત્યાગ્રહી’ શબ્દનો સમાસ ઓળખાવો. [1]
(દ્વાંદ્વ સમાસ, કર્મધારય સમાસ, ઉપપદ સમાસ)
- (4) યોગ્ય જોડકું જોડો. [1]
(અ) (બ)
(1) કર્તરિ વાક્ય રચના (1) મારાથી હવે જરૂરથી ચલાતું નથી.
(2) કર્મણિ વાક્ય રચના (2) શિક્ષકે વિદ્યાર્થીઓ પાસે ચિત્રો દોરાવ્યાં.
(3) હું પરીક્ષા પદ્ધી ફરવા જઈશ.
- (5) ‘ગાંધીજી તો ગાંધીજી હતા. સરદાર પટેલ તો સરદાર પટેલ !’ - વાક્યમાંના અલંકારનો પ્રકાર જણાવો. [1]
(યમક અલંકાર, સજ્વારોપણ અલંકાર, અનન્વય અલંકાર)
- (6) ‘વાર્ષિક’ શબ્દમાં કયો પ્રત્યુપ રહેલો છે? [1]
(પર પ્રત્યુપ, પૂર્વ પ્રત્યુપ, એકપણ પ્રત્યુપ નહિ)
- (7) નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દ શોધીને લખો. [1]
(1) નદી (સમુદ્ર, સરિતા, ઉદ્ધિ)
(2) પૃથ્વી (ધૂનિ, વસુધા, નગરી)
- (8) ‘લાગણી’ સંજ્ઞાનો આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો પ્રકાર લખો. [1]
(દ્વયવાચક સંજ્ઞા, ભાવવાચક સંજ્ઞા, જાતિવાચક સંજ્ઞા)
- નીચેના પ્રશ્નોના માણ્યા મુજબ જવાબ લખો.
- (9) નીચેના રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપો. [1]
બે ઘોડે વાટ જોવી
- (10) નીચે આપેલ કહેવતનો અર્થ લખો. [1]
‘બોડીને તાં વળી કાંહકી કેવી ?’
- (11) નીચેના શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. [1]
જેનો એક પણ શાન્ત નથી તે
- (12) નીચેના શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો. [1]
સુગંધ
- (13) બંને શબ્દના જોડણીભેદ થતો અર્થભેદ જણાવો. [1]
- ઉંદર - ઉંદર

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(14) નીચેના તળપદા શરૂએનું શિષ્ટ રૂપ લખો.

[1]

ગદરો

(15) નીચેના વાક્યમાંથી વિશેષણ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો.

[1]

રાત્રે સપ્તર્ષિ તારાઓ જોવા મળે છે.

(16) નીચેના વાક્યમાંથી કિયા વિશેષણ શોધીને તેનો પ્રકાર જણાવો.

[1]

દીકરી એકાએક રડવા લાગી.

(17) ‘ક્ષમા’ શરૂએના ધ્વનિઘટકો (સ્વર-વ્યંજન) છૂટા પડો.

[1]

(18) નીચેના વાક્યની પ્રેરક વાક્યરચના બનાવો.

[1]

સુરેશભાઈ વાકરણ શીખવે છે.

(19) નીચેની પંક્તિનો છંદ ઓળખાવો.

[1]

‘હણો ના પાપીને દ્વિગુણ બનશે પાપ જગનાં.’

(20) શિખરિણી છંદનું બંધારણ જણાવો.

[1]

વિભાગ - D

(અ) નીચે આપેલી પંક્તિઓનો આશારે પંદર વાક્યોમાં અર્થ વિસ્તાર કરો.

[04]

ઝેરનું અમૃત બનાવી દઉંપરંતુ મુજ કને

પ્રીત મીરાંની નથી, નરસિંહનું કીર્તન નથી.

(અથવા)

ઘટમાં ઘોડા થનગાને, આતમ વીજે પાંખ,

આણદીઠલી ભોમ પર, યૌવન મારે આંખ.

(બ) તમારી શાળામાં યોજાયેલ વાર્ષિકોત્સવ અને ઈનામ વિતરણ કાર્યક્રમનો અહેવાલ આશારે એકસો શરૂઆત કરો.

[04]

(ક) નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો આશારે ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

[04]

“શ્રીમદ્દની અદળક આંતરિક ગુણસંપત્તિને લઈને ગાંધીજી તેમના પ્રત્યે કાયમ બેંચાયેલા રહ્યાં હતાં. શ્રીમદ્દ વિષે તેમણે લખ્યું છે. ‘મેં ઘણાનાં જીવનમાંથી ઘણું લીધું છે પણ સૌથી વધારે કોઈના જીવનમાંથી મેં ગ્રહણ કર્યું હોય તો તે કવિશ્રીના જીવનમાંથી છે.’ ગાંધીજીએ શ્રીમદ્દનાં ‘શ્રી આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર’નું અંગ્રેજીમાં ભાષાંતર પણ કરેલું. શ્રીમદ્દનું ‘અપૂર્વ અવસર એવો કયારે આવશે?’ એ પદ ‘આશ્રમ ભજનાવલિ’માં સ્થાન પામેલું છે. આમ, ગાંધીજીનો શ્રીમદ્દ સાથેનો આધ્યાત્મિક સંબંધ ઉંડો હતો. શ્રીમદ્દ રાજયંત્ર અને મહાત્મા ગાંધીજીનો અંતરંગ સંબંધ એ માત્ર તેમનાં બન્નેનાં જીવનનું જ નહિ, માત્ર ગુજરાતનું જ નહિ પરંતુ ભારતના સાંસ્કારિક, રાજકીય અને આધ્યાત્મિક ઈતિહાસનું એક ઉજ્જવળ પ્રકરણ છે. જીવનના તમામ વ્યવહારોની વચ્ચે પણ શ્રીમદ્દ રાજ્યંત્ર એ સર્વ પ્રત્યે ઉદાસીન અને તટસ્ય રહેતા. કશાનું વળગણ નહીં. રાગ પણ નહીં અને દ્રેષ્ટ પણ નહીં, દેહ છતાં વિદેહી દશા.” - આત્માર્પિત અપૂર્વજી

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(૩) ગમેતે એક વિષય પર આપેલા મુદ્દા આધારિત આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો.

[08]

- વાયા વસંતના વાયરા

(મુદ્દા : પ્રસ્તાવના - ભારતનો ઋતુક્રમ - વસંતનું માદક વાતાવરણ - વસંત અને માનવજીવન - ઋતુઓનો રાજી - (ઉપસંહાર)

અથવા

- માનવ અને પશુની મૈત્રી

(મુદ્દા : પ્રસ્તાવના - માનવીનો પ્રાણીઓ પ્રત્યેનો પ્રેમ - પશુઓની વફાદારી - ઉદાહરણો - (ઉપસંહાર)

અથવા

- મારું વતન

(મુદ્દા : પ્રસ્તાવના - વતનની વિશેષતા - વતનપ્રેમનાં સંસ્મરણો - (ઉપસંહાર)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ: આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોટરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડેરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાઈ/ઉદ્યોગને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની ધૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	24	13	19	04	20	80
ટકા	30	16	24	05	25	100

પ્રશ્ના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્ના પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16
2.	અતિ ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	12	12
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	12
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	08	32
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	08
	કુલ	43	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણ
	વિભાગ - A	
1.	ગદ્ય વિભાગ	20
	વિભાગ - B	
2.	પદ્ય વિભાગ	20
	વિભાગ - C	
3.	વ્યાકરણ વિભાગ	16
	વિભાગ - D	
4.	અર્થગ્રહણ/લેખન	24
	કુલ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

ગુણ

વિભાગ - A (ગદ્ય વિભાગ)

(અ) જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડો. (પાત્ર/ઉક્તિ, કૃતિ-કર્તા, પાત્ર-કૃતિ, કૃતિ-પ્રકાર) (આ ચાર પૈકીગમે તે એક જોડકું પૂછવું)	[03]
(બ.) એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. 1, 2, 3	[03]
(ક.) બે-ત્રાણ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. પ્ર. 1, 2, 3 અથવા 3	[06]
(ડ.) સાચિસ્તાર ઉત્તર લખો. 1 અથવા 1, 2	[08]

વિભાગ - B (પદ્ય વિભાગ)

(અ) જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડો. (કૃતિ-કર્તા, કૃતિ-પ્રકાર) (બે પૈકી ગમે તે એક જોડકું પૂછવું)	[03]
(બ.) એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. 1, 2, 3	[03]
(ક.) બે-ત્રાણ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. પ્ર. 1, 2, 3 અથવા 3	[06]
(ડ.) સાચિસ્તાર ઉત્તર લખો. 1 અથવા 1, 2	[08]

વિભાગ - C (વ્યાકરણ વિભાગ)

● માંયા પ્રમાણે ઉત્તર લખો.

(1) સમાનાર્થ શબ્દ આપો.	[2]
(2) વિરોધી શબ્દ આપો.	[2]
(3) જોડણી સુધારો.	[2]
(4) સંધિઘોડો/જોડો.	[1]
(5) સમાસ ઓળખાવો.	[1]
(6) દૃઢિપ્રયોગનો અર્થ આપો.	[1]
(7) કહેવત સમજાવો.	[1]
(8) કર્તારિવાક્ય / કર્મણિવાક્ય	[1]
(9) ભાવેવાક્ય / પ્રેરકવાક્ય	[1]
(10) વિશેષણ / વિશેષણનો પ્રકાર	[2]
(11) વિરામચિહ્નન	[2]

વિભાગ - D (અર્થગ્રહણ/લેખન વિભાગ)

(અ) સંક્ષેપીકરણ	[4]
(બ.) વાતાલેખન	[4]
(ક.) અહેવાલ લેખન	[4]
(ડ.) વિચાર વિસ્તાર -1 અથવા 1	[4]
(ઢ.) નિબંધલેખન - 1 અથવા 1 અથવા 1	[8]

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે પ્રથમ પરીક્ષા સુધીનો અભ્યાસક્રમ લેવાનો રહેશે. જેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.
(2) પ્રિલિમિનરી પરીક્ષામાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો રહેશે અને તેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ:

- સ્પષ્ટ વંચાય તેવું હસ્તલેખન જાળવવું.
- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગ છે.
- બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. આંતરિક વિકલ્પો આપેલા છે.
- પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
- વિરામચિહ્નનો, જોડણી, ભાષાશુદ્ધિ, હાંસિયા, સ્વર્ચતા વગેરે તરફ વિશેષ ધ્યાન આપવાનું રહેશે. પ્રશ્નની સૂચના સમજીને જવાબો લખવા.
- નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ કમમાં લખવા.

વિભાગ - A (ગધ વિભાગ)

- (અ) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને લખો. [03]
‘અ’ (કૃતિ)	‘બ’ (કતા)
(1) પ્રાણનો ભિત્ર	(અ) દુલેરાય કારાણી
(2) જેઠીબાઈ	(બ) પ્રેમજી પટેલ
(3) નથી	(ક) મોહમ્મદ માંકડ
	(દ) રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. [03]
- (1) અમથીમાને કોણ ટિકિન લાવી આપવાનું કહે છે ?
  - (2) અમૂલ તેરીના સ્વર્ણદાષ કોણ હતા ?
  - (3) ટિકિટ માટે ભર્દભર કયો શબ્દ પર્યાજે છે ?
- (ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. [06]
- (1) વૃદ્ધ ખીઓએ ખોરાક છાંડનાર માટે શું કર્યું ?
  - (2) બલાઈને પ્રકૃતિ સાથે કેવી લાગાશી છે ?
  - (3) પોર્ટુગિઝ ઓફિસરો જેઠીબાઈના ઘર પાસેથી પસાર થતા ત્યારે શું કરતા ?

અથવા

‘સૂર્યને જોવા માટે લેખક મહાબળેશ્વર કરતાં આબુ જવું’ એમ શા માટે કહે છે ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો.

[08]

(1) રમણ મીરનું પાત્રચિત્રાણ કરો.

અથવા

- (1) 'નથી' વાર્તામાંથી તમને કયો જીવનબોધ મળ્યો? સમજાવો.
- (2) સર અમલનું હદ્દ્ય પરિવર્તન તમારા શરૂઆતી આલેખો.

વિભાગ - B (પદ્ધતિ વિભાગ)

(અ) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને લખો.

[03]

'અ' (કૃતિ)

'અ' (પ્રકાર)

(1) હાથ મેળવીએ	(અ) લોકગીત
(2) ક્યાં રે વાગી?	(બ) ગીતકાવ્ય/પ્રાર્થના
(3) જીવન અંજલિ થાજો	(ક) ઊર્ભિકાવ્ય
	(દ) સોનેટ

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

[03]

- (1) 'દીવાનભાનામાં' કાવ્યના રચયિતા કોણાં છે?
- (2) સોનેટ કાવ્યમાં કુલ કેટલી પંક્તિઓ હોય છે?
- (3) મીરાંબાઈનો જન્મ ક્યાં થયો હતો?

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો.

[06]

- (1) બીજાના દુઃખે દુઃખી થવાની સંવેદનાને કવિ શું કહીને સમજાવે છે?
- (2) મોરલીના સાદની ગોપીઓના મન પર કેવી અસર થાય છે? વર્ણવો.
- (3) કવિ મૃત્યુ સાથે કેવો સંઘર્ષ કરવા માંગે છે?

અથવા

- (3) ફૂલ ક્યાં અને કેવી રીતે નાચે છે?

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો.

[08]

(1) 'જીવન અંજલિ થાજો' શીર્ષકની યથાર્થતા સિધ્ય કરો.

અથવા

- (1) પ્રથમ વરસાદ થયા પછીની નવચેતનાને તમારા શરૂઆતી વર્ણવો.
- (2) 'આ બેય ખાલી હાથમાંયે કેટલું છે!' પંક્તિ સમજાવો.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

विभाग - C (व्याकरण विभाग)

- માણ્યા પ્રમાણો પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. [16 ગુણ]

  - (1) નીચેનામાંથી ક્યો શબ્દ ‘મતિ’ શબ્દનો સમાનાર્થી છે? [1]
    - (A) ગતિ
    - (B) બુદ્ધિ
    - (C) કોપ
  - (2) નીચેનામાંથી સમાનાર્થી શબ્દનું કયું જોડકું ઉચિત નથી? [1]
    - (A) કષ-પીડા
    - (B) કુંગર-ગિરિ
    - (C) મિત્ર-દુષ્મન
  - (3) ‘સૂર્યોદય’ શબ્દનો વિરુધ્યાર્થી શબ્દ શોધીને લખો. [1]
    - (A) સવાર
    - (B) સૂર્યાસ્ત
    - (C) રાત્રિ
  - (4) નીચે વિરોધાર્થી શબ્દના જોડકાં આપ્યાં છે, તેમાં કયું જોડકું ઉચિત નથી? [1]
    - (A) મિત્ર X ભાઈબંધ
    - (B) સારું X ખરાબ
    - (C) ચોર X શાહુકાર
  - (5) નીચેનામાંથી કઈ જોડણી સાચી છે? [1]
    - (A) દીશા સૂન્ય
    - (B) દિશા સૂન્ય
    - (C) દિશાશૂન્ય
  - (6) કાન્તિના બીજા હાથમાં બે ..... હતી. [1]
    - (A) થેલી
    - (B) ઠેલી
    - (C) થેલિ
  - (7) નીચેનામાંથી ‘પરીક્ષા’ શબ્દની કઈ સંધિ યોગ્ય રીતે છોડેલી છે? [1]
    - (A) પરી + ઈક્ષા
    - (B) પરિ + ઈક્ષા
    - (C) પરી + ક્ષા
  - (8) નીચેનામાંથી ક્યો સમાસ ફંદ છે? [1]
    - (A) પીતાંબર
    - (B) ગૃહ્યપતિ
    - (C) જન્મ-મૃત્યુ
  - (9) ‘શ્રાવણ-ભાદરવો વહેવો’ રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપો. [1]
  - (10) ‘મન હોય તો માળવે જવાય’ - કહેવત સમજાવો. [1]
  - (11) ‘કૃષ્ણ મોરલી વગાડે છે.’ - કર્મણિવાક્ય બનાવો. [1]
  - (12) ‘રમજુએ શરણાઈ વગાડી.’ - પ્રેરક વાક્ય બનાવો. [1]
  - (13) ‘સુમસ્ત સૌરાષ્ટ્રમાં જમનગરનું રંગાટકામ એક અવાજે વખણાતું.’ - રેખાંકિત વિશેષજ્ઞનો પ્રકાર જણાવો. [1]
  - (14) નીચેનામાંથી અવિકારી વિશેષજ્ઞ શોધીને લખો. [1]
    - (A) ખરાબ
    - (B) નાનું
    - (C) ખાદું
  - (15) એને ભલે કળ-વકળનું ભાન ન હોય પણ અમારે અસૂરુ થઈ જાશે એનું શું - યોગ્ય વિરામચિહ્નનો મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો. [1]
  - (16) વાક્યને અંતે કયું વિરામચિહ્ન મૂકી શકાય? [1]
    - (A) પૂર્ણવિરામ
    - (B) પ્રશ્નાર્થચિહ્ન
    - (C) અલ્યવિરામ

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - D (અર્થગ્રહણ / લેખન વિભાગ)

- (અ) નીચે આપેલા ગદ્યભંડનો આશરે ત્રીજા ભાગમાં સંકેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [04]

આજે આપણને આપણી પ્રગતિ પ્રત્યે અહો-અહો થઈ રહ્યું છે. જોતજોતામાં કેટલું વિજ્ઞાન બેડાયું છે અને જપાટબંધ બેડાતું જાય છે. પંદર મિનિટમાં સૂચિમાં ભયંકર ઉલ્કાપાત મચાવી શકાય તેટલે સુધી વિજ્ઞાનનો વિકાસ થશે એવા ભાડાકારા વાગે છે. પુરાણોએ ભગવાનનો મહિમા ગાતા કર્યું છે, ‘તેની ભૂકુટિના વિલાસ માત્રથી બ્રહ્માંડનો પ્રલય થાય છે.’ આ સિદ્ધિ તો આજે માણસના હાથમાં આવવા લાગી છે. ચંદ્ર અને મંગળ અને ગુરુ તથા શનિ સાથે સંપર્ક સાધવાની કળા વૈજ્ઞાનિક શોધી કાઢશે એવી ઉમિદ આવી છે. ભોગ, સિદ્ધિ અને રોગના ઈલાજ શોધાઈ રહ્યા છે. હિંસા કરવાના અને તેની સામે બચવાના પણ નવા નવા માર્ગો ખોળાય છે. પણ રોગ, ઘસારો અને હિંસાને જીવનમાં સ્થાન ન મળો, ન પોતાને લાગે, ન બીજાને હાનિ પહોંચો, એવી જાતના જીવનના નિયમોને શોધવા અને તેને અનુકૂળ સંસ્કૃતિને ખીલવવાની બુદ્ધિ હજુ શોધાઈ નથી.

- (બ) આપેલા મુદ્દાઓ પરથી વાર્તા લખો અને તેમાંથી મળતો બોધ લખી તેને શીર્ષક આપો: [04]

મુદ્દા : એક રાજી - એશાઓરામવાળી જિંદગી - ઉંઘ ન આવવી - ચિંતા થવી - અનેક પ્રકારની દવા કરાવવી - અનેક વૈદોને બોલાવવા - નિષ્ફળતા - એક વૈદની યુક્તિ - જાહુરી ગેડીદારો અને દવાની ભૂકી રાજીને આપવાં - ગેડીદાની રમતથી રોગ દૂર થવો - વૈદને ઈનામ - બોધ.

- (ક) તમારી શાળામાં પારિતોષિક વિતરણ સમારંભ યોજાયો હતો. તે પ્રસંગને આલેખતો અહેવાલ આશરે એક્સો શબ્દોમાં લખો. [04]

- (ઢ) નીચે આપેલી પંક્તિઓનો વિચાર-વિસ્તાર કરો. [04]

દુઃખીના દુઃખની વાતો સુખી ના સમજ શકે,
સુખી જો સમજે પૂરું, દુઃખ ના વિશ્ચમાં ટકે.

અથવા

ન રાખ આશ, કદી કોઈ પાસ,
કરી શકે કોણ પછી નિરાશ?

- (ઢ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર આશરે 200 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [08]
વૃક્ષો વાવો, પર્યાવરણ બચાવો.

(પ્રસ્તાવના - વૃક્ષો - માનવીના પરમ ભિત્રો - પર્યાવરણની જગતવાણી - વૃક્ષો આપણને વિવિધ રીતે ઉપયોગી - વૃક્ષોથી થતા લાભ - પર્યાવરણને બચાવવાના ઉપાયો - ઉપસંહાર)

અથવા

પુસ્તકો - માનવીના સાચા ભિત્રો

(પ્રસ્તાવના - પુસ્તકો સારા ભિત્રો - પુસ્તકોના સંગની અસર - પુસ્તકોને લીધે જીવનમાં પરિવર્તન - પુસ્તકો સાચા માર્ગદર્શકો - જીવનને જોવાની ઉત્તમ દાસી આપે પુસ્તકો - પુસ્તકો જ શ્રેષ્ઠ ભિત્રો - ઉપસંહાર)

અથવા

પ્રવાસનું જીવન ઘડતરમાં સ્થાન

(પ્રસ્તાવના - પ્રવાસના વિવિધ ફાયદા - પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન, સૌંદર્ય દર્શિનો વિકાસ - સામૂહિક જીવનનો અનુભવ - સાહસિક વૃત્તિનો વિકાસ - ઉપસંહાર)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

કક્ષા-10 હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘણ્ટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

નોંધ : આ પરિક્ષુપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાઈ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	12	25	16	16	11	80
ટકા	15	31.25	20	20	13.75	100

પ્રશ્ના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નાનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	09	09
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	08	16
4.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	15
5.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	04	16
6.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	08
	કુલ	43	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગ	ગુણાંકન
1.	ગદ્ય વિભાગ	25
2.	પદ્ય વિભાગ	25
3.	વ્યાકરણ	15
4.	લેખન	15
	કુલ	80

વ્યાકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વ્યાકરણ	ગુણાંકન
1.	પર્યાયવાચી શબ્દ	02
2.	સમાસ - વિગ્રહ	02
3.	શબ્દસમૂહ કે લિએ એક શબ્દ	02
4.	નિપાત	02
5.	સમુચ્ચબોધક, ક્રિયાપદ યા ક્રિયાવિશેષણ (કોઈ એક)	02
6.	કહાવત	01
7.	મહાવરે	04
	કુલ	15

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

કક્ષા-10 હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

	વિભાગ-A ગદ્ય વિભાગ	ગુણાંકન
●	વસ્તુનિષ્ઠ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નોને ઉત્તર દીજાએ : 1, 2, 3	[03]
●	એક-એક વાક્ય માટે ઉત્તર દીજાએ : 4, 5	[02]
●	દો-તીન વાક્યોને ઉત્તર દીજાએ : 6, 7, 8 અથવા 8	[06]
●	છઃ-સાત વાક્યોને ઉત્તર દીજાએ : 9, 10 અથવા 10	[08]
●	સંસંદર્ભ વ્યાખ્યા કીજાએ : 11, 12	[06]
	વિભાગ-B પદ્ય વિભાગ	
●	વસ્તુનિષ્ઠ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નોને ઉત્તર દીજાએ : 13, 14, 15	[03]
●	એક-એક વાક્ય માટે ઉત્તર દીજાએ : 16, 17	[02]
●	દો-તીન વાક્યોને ઉત્તર દીજાએ : 18, 19, 20	[06]
●	છઃ-સાત વાક્યોને ઉત્તર દીજાએ : 21, 22 અથવા 22	[08]
●	સંસંદર્ભ વ્યાખ્યા કીજાએ : 23, 24	[06]
	વિભાગ-C વ્યાકરણ	
●	પર્યાયવાચી શબ્દ લિખિએ : 25, 26 અથવા 26	[02]
●	સામાજિક પદ કા વિગ્રહ કરકે નામ દીજાએ : 27, 28 અથવા 28	[02]
●	શબ્દ સમૂહ કે લિએ એક શબ્દ દીજાએ : 29, 30	[02]
●	નિપાત ઢૂઢુકર લિખિએ : 31, 32	[02]
●	સમુચ્ચયબોધક, ક્રિયાપદ યા ક્રિયા વિશેષણ માટે સે કોઈ એક પહેચાનને લિએ દીજાએ : 33, 34	[02]
●	કહાવત કા અર્થ લિખિએ : 35 અથવા 35	[01]
●	મુહાવરે કા અર્થ લિખુકર વાક્યપ્રયોગ કીજાએ : 36, 37	[04]
	વિભાગ-D લેખન	
●	ઔપचારિક પત્ર લિખને લિએ દીજાએ : 38	[03]
●	પૂરક વાચન (કૃતિકા-ભાગ-2) માટે કિસી એક પરિચ્છેદ કે આધાર પર ચાર પ્રશ્ન પૂછિએ :	[04]
●	39, 40, 41, 42	
●	નિર્બંધ લેખન લગભગ 250 શબ્દોને પૂછિએ : 43 અથવા 43 અથવા 43 અથવા 43	[08]

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે પ્રથમ પરીક્ષા સુધીનો અભ્યાસક્રમ લેવાનો રહેશે. જેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણાંક રહેશે.

(2) પ્રિલિમિનરી પરીક્ષામાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો રહેશે અને તેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણાંક રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

માસવાર આયોજન

કક્ષા : 10

વિષય : હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)

ક્રમ	માસ	પ્રકરણનું નામ	
1.	જૂન	પદ્ય - 1, 2	ગદ્ય - 10
		નિબંધ - 1	પત્રલેખન
2.	જુલાઈ	પદ્ય - 3, 4	ગદ્ય - 11
		પૂરકવાચન - કૃતિકા- 2	નિબંધ-2
3.	અગસ્ત	પદ્ય - 5, 6	ગદ્ય - 12
		નિબંધ - 3 - મુહાવરે - કૃતિકા - 2	
4.	સિતમ્બર	પદ્ય - 7	ગદ્ય - 13, 14
		નિબંધ - 4	સમાસ કે ભેદ
5.	અક્ટૂબર	પદ્ય - 8	ગદ્ય - 15
		નિબંધ - 5	કહાવતો
6.	નવમ્બર	પદ્ય - 9	ગદ્ય - 16
		ક્રિયાપદ, ક્રિયા વિશેષણ, નિબંધ-૬, કૃતિકા - 2	
7.	દિસમ્બર	પદ્ય - 9 (ક્રમશઃ)	ગદ્ય - 17
		નિબંધ - 7, સમુચ્ચ્વપબોધક, કૃતિકા - 2	
8.	જનવરી	પુનરાવર્તન	

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

કક્ષા-10 હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘણ્ટે

નમૂને કા પ્રશ્નપત્ર

અંક : 80

- સૂચનાએँ : (1) ઇસ પ્રશ્નપત્ર મેં કુલ ચાર વિભાગ હૈ।
(2) સખ્ત પ્રશ્ન અનિવાર્ય હૈ।
(3) સખ્ત પ્રશ્નો કે ઉત્તર ક્રમશ: લિખિએ।

વિભાગ : A

- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર સહી વિકલ્પ ચુનકર દીજિએ : [03]
    1. સમવૃદ્ધ બેનીપુરી દ્વારા રચિત ‘બાલગોબિન ભગત’ પાઠ સાહિત્ય કી કિસ વિધા મેં લિખ્યા ગયા હૈ ?
(A) રેખાચિત્ર (B) સંસ્મરણ (C) ઉપન્યાસ (D) કહાની
    2. ફાદર કામિલ બુલ્કે ઇઝીનિયરીંગ છોડુકર સન્યાસી ક્યોં બન ગએ ?
(A) પ્રભુ કી ઇચ્છા સે (B) પારિવારિક શાંતિ કે કારણ (C) પાદરિઓને પ્રભાવ સે (D) સંસારિક વિરક્તિ કે કારણ
    3. મંદન મિશ્ર કી વિદુષી સહધર્મચારિણી કા શાસ્ત્રાર્થ કિસકે સાથ હુआ થા ?
(A) અત્રિ (B) કાલીદાસ (C) શંકરાચાર્ય (D) જમદાગિન
  - નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર એક-એક વાક્ય મેં લિખિએ : [02]
    4. રૂસ કા ભાગ્યવિધાતા કિસે કહા ગયા હૈ ?
    5. ડુમરાંવ કો ક્યોં યાદ કિયા જાતા હૈ ?
  - નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર દો-તીન વાક્યોને મેં લિખિએ : [06]
    6. હાલદાર સાહબ નેતાજી કી મૂર્તિ કે ચશ્મોનો કો ક્યોં દેખતે રહતે થે ?
    7. લેખક કી દૃષ્ટિ મેં ‘સભ્યતા’ ઔર ‘સંસ્કૃતિ’ કી સહી સમજ્ઞ અબ તક ક્યોં નહીં બન પાઈ હૈ ?
    8. બિસ્મિલા ખ્રાં કો શહનાર્ઝ કી મંગલધ્વનિ કા નાયક ક્યોં કહા ગયા હૈને ?
- અથવા
- ભગત કી પુત્રવધુ ઉન્હેં અકેલે ક્યોં નહીં છોડુના ચાહતી થી ?
- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર છઃ-સાત વાક્યોને મેં લિખિએ : [08]
    9. લેખક યશપાલ કો નવાબ સાહબ કે કિન હાવ-ભાવોને સે મહસૂસ હુઆ કી વે ઉનસે બાતચીત કરને કે લિએ તનિક ભી ઉત્સુક નહીં હૈને ?
    10. લેખિકા મનુભંડારી ને અપને પિતા સે વૈચારિક ટકરાહટ કો અપને શબ્દોને કૈસે વ્યક્ત કિયા હૈ ?
- અથવા
- ‘સ્થિર્યો કો પડાને સે અનર્થ હોતે હૈને’ - કુતર્ક - વાદિયોની ઇસ દલીલ કા ખંડન દ્વિવેદીજી ને કૈસે કિયા હૈ, અપને શબ્દોને મેં લિખિએ।

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- નિમનલિખિત ગદ્યાંશોं કી સંદર્ભ વ્યાખ્યા કીજિએ :

[06]

11. “ફાદર કામિલ બુલ્કે કો યાદ કરના એક ઉદાસ શાંત સંગીત કો સુનને જૈસા હૈ।”
12. “બાર-બાર સોચતે, ક્યા હોગા ઉસ કૌમ કા જો અપને દેશ કી ખાતિર ઘર - ગૃહસ્�ી - જવાની - જિન્દગી સબ કુછ હોમ દેનેવાલોં પર ભી હંસતી હૈ ઔર અપને લિએ બિકને કે મૌકે ઢુંઢતી હૈ।”

વિભાગ : B

- નિમનલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર સહી વિકલ્પ ચુનકર ઉત્તર દીજિએ :

[03]

13. ‘સુનિ સરોજ ભૃગૃવંશ મનિ બોલે ગિરા ગંભીર’ - પંક્તિ મેં ‘ભૃગૃવંશમનિ’ શબ્દ કા પ્રયોગ કિસકે લિએ કિયા ગયા હૈ ?
(A) લક્ષ્મણ (B) રામ (C) પરશુરામ (D) જનક
14. બાળક બસંત કા બિછોના કિસસે બના બતાયા ગયા હૈ ?
(A) કાંટોં સે (B) ફૂલોં સે (C) નયે પત્તોં સે (D) પંખોં સે
15. ‘માઁ ને કહા પાની મેં ઝ્યાંકકર ‘કાવ્યાંશ કા શીર્ષક ક્યા હૈ ?’
(A) કન્યાદાન (B) છાયામત છૂના (C) સંગતકાર (D) ફસલ

- નિમનલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર એક-એક વાક્ય મેં દીજિએ :

[02]

16. સૂરદાસ ને હારિલ કી ઉપમા કિસકે લિએ દી હૈ ?

17. ‘ઉત્સાહ’ કાવ્ય કે રચનાકાર કૌન હૈ ?

- નિમનલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર દો-તીન વાક્યોં મેં દીજિએ :

[06]

18. ગોપિયોં કે અનુસાર રાજા કા ધર્મ ક્યા હોના ચાહિએ ?

19. કવિ આત્મકથા લિખ્યને સે ક્યોં બચના ચાહતે હૈને ?

20. ‘મૃગતૃષ્ણા’ કિસે કહતે હૈને - કવિતા મેં ઝસ્કા પ્રયોગ કિસ અર્થ મેં હુઅ હૈ ?

- નિમનલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર છે:-સત્તા વાક્યોં મેં દીજિએ :

[08]

21. લક્ષ્મણ ને વીર યોદ્ધા કી ક્યા-ક્યા વિશેષતાએં બતાઈ હૈ ?

22. ‘સ્મૃતિ કો પાથેય’ બનાને સે કવી કા ક્યા આશય હૈ ?

અથવા

ફાગુન મેં એસા ક્યા હોતા હૈ જો બાકી ત્રદુઓં સે ભિન્ન હોતા હૈ ?

- નિમનલિખિત પદ્યાંશોની સંદર્ભ સહિત વ્યાખ્યા કીજિએ :

[06]

23. “ઓર ઉસકી આવાજ મેં જો એક હિચક

સાફ સુનાઈ દેતી હૈ | યા અપને સ્વર કો ઉંચા ન ઉઠાને કી

જો કોશિશ હૈ, ઉસે વિફલતા નહીં ઉસકી

મનુષ્યતા સમજા જાના ચાહિએ !”

24. જિસકે અરૂણ કપોલોં કી મતવાલી સુન્દર છાયા મેં |

અનુરાગિની ઉષા લેતી થી નિજ સુહાગ મધુમાયા મેં ||

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ : C

- નિમનલિખિત શબ્દોને પર્યાયવાચી શબ્દ લિખિએ : [02]
  25. મહી
  26. આભા અથવા દ્રુમ
- નિમનલિખિત સામાસિક શબ્દોને વિગ્રહ કરકે સમાસ કા નામ દીજિએ : [02]
  27. માતા - પિતા
  28. દોપહર અથવા યથાશક્તિ
- નિમનલિખિત શબ્દ સમૂહોને લિએ એક-એક શબ્દ દીજિએ : [02]
  29. પૂરબ કી ઓરસે બહને વાલી હવા
  30. સબેરે કા જલપાન
- નિમનલિખિત વાક્યોને સે નિપાત ઢુંઢ કર લિખિએ : [02]
  31. હાલદાર સાહબ અબ ભી નહીં સમજ્ય પાએ।
  32. યાની ચશ્મા તો થા લેકિન સંગમરમર કા નહીં થા।
- નિમનલિખિત વાક્યોને સે ક્રિયાપદ ઢુંઢકર લિખિએ : [02]
  33. જેબ સે ચાકૂ નિકાલા।
  34. નવાબ સાહબ ને સંગતિ કે લિએ ઉત્સાહ નહીં દિખાયા।
- નિમનલિખિત કહાવત કા અર્થ લિખિએ : [01]
  35. ઊંઠ કે મુંહ મેં જીરા
અથવા
કાળા અક્ષર ભૈસ બરાબર
- નિમનલિખિત મુહાવરોને અર્થ લિખકર વાક્ય પ્રયોગ કિજિએ : [04]
  36. આગ બબૂલા હોના
  37. છક્કે છુડાના

વિભાગ : D

- 38. અંકુર વિદ્યાલય નયા વાડજ મેં રિક્ત લિપિક (કલર્ક) પદ હેતુ અપના આવેદન પાત્ર દીજિએ। [03]
- નિમનલિખિત ગદ્યાંશ કો પઢ્યકર પૂછે ગણે પ્રશ્નોને ઉત્તર લિખિએ :

જાપાન જાને કા અવસર મિલા, તબ હિરોશિમા ભી ગયા ઔર વહ અસ્પતાલ ભી દેખા જહાં રેડિયમ પવાર્થ સે આહત લોગ વર્ષોં સે કષ્ટ પા રહે થે। ઇસ પ્રકાર પ્રત્યક્ષ અનુભવ ભી હુઆ - પર અનુભવ સે અનુભૂતિ ગહરી ચીજ હૈ, કમ સે કમ કૃતિકાર કે લિએ। અનુભવ તો ઘટિત કા હોતા હૈ, પર અનુભૂતિ સંવેદના ઔર કલ્પના કે સહારે ઉસ સત્ય કો આત્મસાત કર લેતી હૈ જો વાસ્તવ મેં કૃતિકાર કે સાથ ઘટિત નહીં હુઆ હૈ। જો ઓંખોને સામને નહીં આયા, જો ઘટિત અનુભવ મેં નહીં આયા વહી આત્મા કે સામને જ્વલંત પ્રકાશ મેં આ જાતા હૈ, તબ વહ અનુભૂતિ પ્રત્યક્ષ હો જાતી હૈ।

- અંગેય

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

પ્રશ્ન :

39. લેખક કો કૌન સી વસ્તુ ગહરી લગી ?
40. અનુભૂતિ પ્રત્યક્ષ કબ હો જાતી હૈ ?
41. જાપાન કે લોગ વર્ષોં સે કિસ વસ્તુ સે કષ્ટ પા રહે થે ?
42. ‘કૃતિકાર’ શબ્દ કિસકે લિએ આયા હૈ ?
• નિમ્નલિખિત વિષયોं મેં સે કિસી એક પર લગભગ ૨૫૦ શબ્દોં મેં નિબંધ લિખાએ : [08]
43. આતંકવાદ કા બાઢતા હુआ કહર

અથવા

વાટ્સઅપ એવં ફેસબુક યુગ મેં શિક્ષા

અથવા

પ્રદૂષણ-એક વિકટ સમસ્યા

અથવા

વૈશ્વિક તાપ-વૃદ્ધિ

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

કક્ષા-10 હિન્દી (દ્વિતીય ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘણ્ટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાઈ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની ધૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	શાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કોશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	26	20	13	04	17	80
ટકા	33	25	16	05	21	100

પ્રશ્ના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નાઓ પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	22	22
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	05	10
4.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	15
5.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	02	10
6.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	07
	કુલ	51	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગ	ગુણાંકન
1.	વિભાગ - A (ગદ્ય વિભાગ) પાઠ્ય ક્રમાંક - સમગ્ર (સંપૂર્ણ પાઠ્યપુસ્તક)	19
2.	વિભાગ - B (પદ્ય વિભાગ) કાવ્ય ક્રમાંક - સમગ્ર (સંપૂર્ણ પાઠ્યપુસ્તક)	19
3.	વિભાગ- C (વ્યાકરણ વિભાગ) મુહાવરેં - કહાવતે - વિરોધી શબ્દ- સમાનાર્થી શબ્દ - શબ્દ સમૂહ કે લિએ એક શબ્દ - સંધિ - ભાવવાચક - કર્તૃવાચક સંજ્ઞા - વિશેષણ - સમાસ	18
4.	વિભાગ - D (લેખન વિભાગ) ગદ્યસમીક્ષા - કહાની લેખન - ટિપ્પણી / પત્રલેખન - નિબંધલેખન	24
	કુલ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

કક્ષા-10 હિન્દી (દ્વિતીય ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘણ્ટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

	વિભાગ-A ગદ્ય વિભાગ	ગુણાંકન
●	વિકલ્પો મેં સે સહી વિકલ્પ ચુનકર ઉત્તર લિખેં, એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	સહી વિકલ્પ ચુનકર રિક્ત સ્થાનોં કી પૂર્તિ હો, એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	વાક્યોં મેં સે સહી વાક્યાંશ ચુનકર પૂરા વાક્ય ફિર સે લિખેં, એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	પ્રશ્નો કે ઉત્તર એક-એક વાક્ય મેં હો, એસે તીન પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[03]
●	પ્રશ્નો કે ઉત્તર દો-તીન વાક્યોં મેં હો, એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ઔર ઉસકે અથવા મેં એક પ્રશ્ન દીજિએ ।	[04]
●	પ્રશ્નોં કે ઉત્તર ચાર-પાઁચ વાક્યોં મેં હો, એસા એક પ્રશ્ન પૂછીએ ઔર ઉસકે અથવા મેં એક પ્રશ્ન દીજિએ ।	[03]
●	કથનોં કા આશય સ્પષ્ટ હો, એસા એક પ્રશ્ન પૂછીએ ઓર ઉસકે અથવા મેં એક પ્રશ્ન દીજિએ ।	[03]
	વિભાગ-B ગદ્ય વિભાગ	
●	વિકલ્પોં મેં સે સહી વિકલ્પ ચુનકર ઉત્તર લિખેં, એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	સહી વિકલ્પ ચુનકર રિક્ત સ્થાનોં કી પૂર્તિ હો, એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	વાક્યોં મેં સે સહી વાક્યાંશ ચુનકર પૂરા વાક્ય ફિર સે લિખેં, એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	પ્રશ્નો કે ઉત્તર એક - એક વાક્ય મેં હો, એસે તીન પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[03]
●	પ્રશ્નો કે ઉત્તર દો-તીન વાક્યોં મેં હો, એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ઔર ઉસકે અથવા મેં એક પ્રશ્ન દીજિએ ।	[04]
●	પ્રશ્નો કે ઉત્તર ચાર-પાઁચ વાક્યોં મેં હો, એસા એક પ્રશ્ન પૂછીએ ઔર ઉસકે અથવા મેં એક પ્રશ્ન દીજિએ ।	[03]
●	પંક્તિયોં કા આશય સ્પષ્ટ હો, એસા એક પ્રશ્ન પૂછીએ ઓર ઉસકે અથવા મેં એક પ્રશ્ન દીજિએ ।	[03]
	વિભાગ-C વ્યાકરણ વિભાગ	
●	કહાવત કા અર્થ સ્પષ્ટ હો એસા એક પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[01]
●	શબ્દસમુહ કે લિએ એક શબ્દ હો એસા એક પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[01]
●	સંધિ કો છોડિએ, એસા એક પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[01]
●	સંધિ કો જોડિએ, એસા એક પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[01]
●	મુહાવરે કા અર્થ દેકર વાક્ય મેં પ્રયોગ હો એસા એક પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	શબ્દોં કા વીરોધી શબ્દ લિખે એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	શબ્દોં કા પર્યાયવાચી શબ્દ લિખે એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	શબ્દોં કી ભાવવાચક સંજ્ઞા બનાનેં કે લિએ દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	શબ્દોં કી કર્તૃવાચક સંજ્ઞા બનાનેં કે લિએ દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

●	શબ્દોં કી વિશેષણ સંજ્ઞા બનાને કે લિએ દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
●	સમાસ કો પહોંચાને એસે દો પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[02]
વિભાગ-D લેખન વિભાગ		
●	પ્રયોજન મૂલક મેં સે સંક્ષિસ ટિપ્પણી પૂછીએ ઔર ઉસકે અથવા મેં એક ટિપ્પણી દીજાએ ।	[03]
●	અપઠિત પરિચ્છેદ કો પઢકર પ્રશ્નોં કે ઉત્તર લિખેં એસે ચાર પ્રશ્ન પૂછીએ ।	[04]
●	એક પત્રલેખન પૂછીએ ।	[05]
●	મુદ્દોં કે આધાર પર એક કહાની પૂછીએ ।	[05]
●	કિસી એક વિષય પર ૧૫૦ શબ્દોં મેં નિબંધ પૂછીએ ઔર ઉસકે અથવા મેં દો નિબંધ દીજાએ ।	[07]

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે પ્રથમ પરીક્ષા સુધીનો અભ્યાસક્રમ લેવાનો રહેશે. જેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.
(2) પ્રિલિમિનરી પરીક્ષામાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો રહેશે અને તેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

કથા-10 હિન્દી (દ્વિતીય ભાષા) નમૂને કા પ્રશ્નપત્ર

સમય : 3 ઘણ્ટે

અંક : 80

- સ્વુચ્છનાએँ : (1) ઇસ પ્રશ્નપત્ર મેં કુલ ચાર વિભાગ હૈ ઔર પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 સે 51 હૈ।
(2) સખી પ્રશ્ન અનિવાર્ય હૈ।
(3) દાહિની ઓરદિએ હુએ પ્રશ્ન કે અંક દર્શાતે હૈને।
(4) નયા વિભાગ નયે પત્રે પર લિખિએ।

વિભાગ : A (ગદ્ય વિભાગ)

- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોને નીચે દિએ ગए વિકલ્પોને મેં સે સહી વિકલ્પ ચુનકર ઉત્તર લિખિએ : 02
  - 1. મનુષ્ય જીવન કો કિસ કામ મેં લાયા જાના ચાહિએ ?
(A) જીવન કો સમજને   (B) હંસી-ખુશી મેં બીતાને   (C) સરલ કામ કરને   (D) વિકટ કામ કરને
  - 2. નિમ્નલિખિત મેં સે કૌનસા પાઠ આત્મકથા કા અંશ હૈ ?
(A) મેરી માઁ   (B) જીને કી કલા   (C) અલબમ   (D) રચના
- સહી વિકલ્પ ચુનકર સ્ત્રી સ્થાનોની પૂર્તિ કીજિએ : 02
  - 3. બુઢાપા ..... રોગ કા અંતિમ સમય હૈ। (તૃષ્ણા, ધન)
  - 4. જાકિર અલી ..... ઉપનામ સે જાને જાતે હૈ। (રજનીશ, આજાદ)
- નિમ્નલિખિત વાક્યોને સહી વાક્યાંશ ચુનકર પૂરા વાક્ય ફિર સે લિખિએ : 02
  - 5. બિસ્મિલ કી માતાજી કા સબસે બડા આદેશ થા કિ.....
(A) ઉનકે દ્વારા કિસી કી પ્રાણહાની ન હો   (B) દેશ કે લિએ પ્રાણ દે દેના   (C) સ્વતંત્રતા કે લિએ કુછ કર દિખાના
  - 6. શાદીરામ પુરાની પત્રિકાએ બેચ્તે નહીં થે, ક્યોંકિ....
(A) ઉનકી કોઈ જ્યાદા રકમ નહીં મિલ સકતી થી।
(B) ઉનકે ભાઈ કી અમાનત થી।
(C) ઉનકે રોતે હુએ બચ્ચે ઉન્હીં કે ચિત્રોનો કો દેખ્યકર ચુપ હો જાતે થે।
- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર એક-એક વાક્ય મેં લિખિએ : 03
  - 7. બૂઢી કાફી કેસે રોતી થી ?
  - 8. સચ્ચા દેશ ભક્ત કૌન હૈ ?
  - 9. ટેલ્કો કંપની કા વિજ્ઞાપન કિસ પદ કે લિએ થા ?
- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર દો-તીન વાક્યોને મેં લિખિએ : 04
  - 10. આજ વાસ્તવિક ધન કૌન-કૌન સે ગુણ મેં હૈ ? ક્યોં ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

11. દન્તુલ મળિલકા કે ઘર કેસે પહુંચા ? ક્યોं ?

અથવા

નંદન ને બિંદૂ સે ચોરી કી બાત કિસ પ્રકાર માલૂમ કી ?

- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો કે ઉત્તર ચાર-પાંચ વાક્યો મેં લિખિએ : 03
- 12. બિસ્મિલ કી ચારિત્રિક વિશેષતાઓં પર પ્રકાશ ડાલિએ।

અથવા

‘રચના’ એકાંકી સે હમેં ક્યા સીખ્ય મિલતી હૈ ?

- નિમ્નલિખિત કથનોં કા આશય સ્પષ્ટ કીજિએ : 03
- 13. “ કવિતા આત્મા કી કલા હૈ, સંવેદના કા સૌંદર્ય હૈ ॥ ”

અથવા

“તુમ્હારે લિએ પ્રશ્ન અધિકાર કા હૈ, ઉનકે લિએ સંવેદના કા ॥ ”

વિભાગ : B (પદ્ય વિભાગ)

- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો કે નીચે દિએ ગએ વિકલપોં મેં સે સહી વિકલ્પ ચુનકર ઉત્તર લિખિએ : 02

14. યમુના કિનારે કંદંબ કી ડાલ પર રસખાન કિસ રૂપ મેં બસના ચાહતે હૈ ?

(A) પશુ (B) ભગવાન (C) પદ્મી (D) મનુષ્ય

15. કશ્મીર કાવ્ય કે કવિ કૌન હૈ ?

(A) વીરેંદ્ર મિશ્ન (B) રામધારી સિંહ દિનકર (C) રૈદાસ (D) મીરાબાઈ

- સહી વિકલ્પ ચુનકર રિઝિટ સ્થાનોં કી પૂર્તિ કીજિએ : 02

16. જનની જન્મભૂમિ ..... સે મહાન હૈ । (પૃથ્વી, સ્વર્ગ)

17. સુમિત્રાનંદન પંત કો ચિદમ્બરા કાવ્ય સંગ્રહ પર ..... પુરસ્કાર મિલા થા । (જ્ઞાનપીઠ, પદ્યવિભૂષણ)

- નિમ્નલિખિત વાક્યો મેં સે સહી વાક્યાંશ ચુનકર પૂરા વાક્ય ફિર સે લિખિએ : 02

18. ખરહા નિંદ સે જાગ ગયા ક્યોંકિ...

(A) કુત્તે કી સાંસ કી આવાજ સુનકર । (B) કુત્તે કા ભૌંકના સુનકર । (C) કુત્તોને ઝાગડને સે ।

19. ઇંદ્ર દંગ રહ ગયા, ક્યોંકિ....

(A) સુખે પેડું કો દેખકર (B) પેડું કે પ્રતિ તોતે કી ગહરી આત્મીયતા દેખકર (C) તોતે ઔર જંગલ કો દેખકર

- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો કે ઉત્તર એક-એક વાક્ય મેં લિખિએ : 03

20. પ્રભુ ચંદન હૈ તો ભક્ત ક્યા હૈ ?

21. મીરાબાઈ કો કૌન સા ધન મિલ ગયા હૈ ?

22. નવયુગ કે નયનોં મેં ક્યા ભરા હૈને ?

- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો કે ઉત્તર દો-તીન વાક્યો મેં લિખિએ : 04

23. પશ્મીના ધ્વજ સે કવિ કા ક્યા તાત્પર્ય હૈ ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

24. ચક્રી કે દો પાટોં કી ક્યા વિશેષતા બતાઈ હૈ ?

અથવા

કવિ ને ધરતી કે ગુણગાન કૈસે ગાયે હૈ ?

- નિમલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર ચાર-પાઁચ વાક્યોમાં લિખિએ : 03
- 25. તોતે કે ઉત્તર કા ઝંડુ દેવ પર ક્યા પ્રભાવ પડ્યા ? ઓર ઉસકા ફલ ક્યા હુઅ ?

અથવા

હે જનશક્તિ મહાન ગીત કે માધ્યમ સે કવિ ને જન માનસ કો ક્યા સંદેશ દિયા હૈ ?

- નિમલિખિત પંક્તિયોની આશય સ્પષ્ટ કીજિએ : 03
- 26. “ જબ ભી

ભૂખ સે લડ્યને

કોઈ ખડા હો જાતા હૈ

સુંદર દીખને લગતા હૈ ।”

અથવા

“વહ વસુધૈય બના કુટુંબકમ્”

વિભાગ : C (વ્યાકરણ વિભાગ)

- નિમલિખિત કહાવત કા અર્થ સ્પષ્ટ કીજિએ : 01
- 27. દિન દૂની રાત ચૌંગુની
- નિમલિખિત શબ્દસમૂહ કે લિએ એક શબ્દ લિખિએ 01
- 28. જહાં મનુષ્ય ન હો
- નિમલિખિત સંધી કો છોડ્યાએ : 01
- 29. પરમાનંદ
- નિમલિખિત સંધિ કો જોડ્યાએ : 01
- 30. સહ + અનુભૂતિ
- નિમલિખિત મહુવરે કા અર્થ દેકર વાક્ય મેં પ્રયોગ કીજિએ : 02
- 31. નાક મેં દમ કરના
- નિમલિખિત શબ્દોની વિરોધી શબ્દ લિખિએ : 02
- 32. સૌભાગ્ય
- 33. સામાન્ય
- નિમલિખિત શબ્દોની પર્યાવાચી શબ્દ લિખિએ : 02
- 34. શરૂઆત
- 35. જલધિ

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- નિમનલિખિત શબ્દોની ભાવવાચક સંજ્ઞા લિખિએ : 02
  - 36. પ્રસંગ
  - 37. અપના
- નિમનલિખિત શબ્દોની કર્તૃવાચક સંજ્ઞા લિખિએ : 02
  - 38. વિજ્ઞાન
  - 39. ઉપદેશ
- નિમનલિખિત શબ્દોની વિશેષણ સંજ્ઞા લિખિએ : 02
  - 40. તર્ક
  - 41. પરિવાર
- નિમનલિખિત સમાસ કો પહ્ચાનિએ : 02
  - 42. રાત-દિન
  - 43. રાજપુરુષ

વિભાગ : D (લેખન વિભાગ)

- 44. નિમનલીખિત સંદેશપત્ર ટિપ્પણી લિખિએ : 03
  - ઇ-મેલ |
    - અથવા
    - સમાચાર પત્ર |
- નિમનલિખિત પરિચ્છેદ કો પઢકર નીચે દિએ પ્રશ્નો કે ઉત્તર લિખિએ : 04

દુઃখ કે બિના સુખ કા અસ્તિત્વ નહીં હૈ ઔર સુખ કે બિના દુઃખ કા। જબ તક હમેં એક અનુભવ નહીં હોગા તબ તક હમ દૂસરોની અનુભવ નહીં કર સકતે। શીતલતા કા અનુભવ કરને કે લિએ ઉણ્ણતા કા અનુભવ આવશ્યક હૈ। યહ ભી એક બાત હૈ કે કોઈ સમ્પૂર્ણ શીતલતા હી નહીં લે સકતા ઔર ન કોઈ ઉણ્ણતા। અતઃ આવશ્યકતા હૈ કે દોનોં કા સમન્વય હો। ન તો સમ્પૂર્ણ દુઃખ હો ઔર ન સમ્પૂર્ણ સુખ। યે દોનો માનવ-જીવન કે તાને બાને હૈ। એક દૂસરોની પૂરક હૈ। જીવન મેં સુખ-દુઃખ દોનોં કા મિશ્રણ હોના ચાહેણે હોના ચાહેણે। યહ મિશ્રણ મધુર હો। એસા ન હો કે સુખ અધિક હો, દુઃખ કમ। યહ ભી ન હો કે દુઃખ હી અધિક હો ઔર સુખ કમ। દોનોં કી માત્રા સમ હો, વિષમ ન હો।

પ્રશ્ન :-

- 45. હમ સુખ કા અનુભવ કબ કર સકતે હૈ ?
- 46. શીતલતા ઔર ઉણ્ણતા શબ્દ કિનકે સૂચક હૈ ?
- 47. જીવન મેં સુખ-દુઃખ કા ક્યા સ્થાન હોના ચાહેણે ?
- 48. ઇસ પરિચ્છેદ કે લિએ એક ઉચ્ચિત શીર્ષક દીજિએ।

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

49. નિમનુસાર પત્ર લિખિએ :

05

3, રાજધાની સોસાયટી, પંડિત દીનદયાલ માર્ગ, ગાંધીનગર-382421 સે શ્રેય પંડ્યા, અભિનંદન હર્ષવર્ધન કી વીરતા કો દેખકર અપને મિત્ર હિત પાઠક કો પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરતા હુआ પત્ર લિખતા હૈને।

50. રૂપરેખા કે આધાર પર કહાની લિખકર શીર્ષક એવં બોધ લિખિએ :

05

એક રાજા - દેશ-વિદેશ મેં ઉસકી બુદ્ધિ કી ર્ખ્યાતિ - કશ્મીર કી રાજકુમારી કા ઉસકે પાસ આના ફૂલોં કી દો માલાએં સાથ લાના - એક અસલી દૂસરી નકલી - હાથ લગાયે બિના અસલી બતાને કો કહના - રાજા કા સ્થિડકિયાં ખોલને કા આદેશ - મધુમક્કી કા ભીતર આના - અસલી પર બૈઠના - સીંઘ - શીર્ષક।

51. નિમનલિખિત કિસી એક વિષય પર 150 શબ્દો મેં નિબંધ લિખિએ :

07

- વિજ્ઞાન કી સિદ્ધિયાં ।

પ્રસ્તાવના - વિજ્ઞાન કા યુગ - બિજલી કા જાડૂ - યાતાયાત ઔર સમાચાર સંબંધી સુવિધાએં - મનોરંજન, ચિકિત્સા, ઇન્ટરનેટ આદિ ક્ષેત્રો મેં - યુદ્ધ સંબંધી આવિજ્ઞાર - વિજ્ઞાન કા ઉજ્જવલ ભવિષ્ય - ઉપસંહાર।

અથવા

- ફૌજી તાલીમ ।

પ્રસ્તાવના - વર્તમાન પરિસ્થિતિ - સ્વતંત્ર ભારત કી આવશ્યકતા - ભારત મેં સૈનિક શિક્ષા - લાભ - હાનિયાં ઔર ભારતીય સંસ્કૃતિ કી વિશેષતા - સૈનિક શિક્ષા કા આર્દ્રા - ઉપસંહાર।

અથવા

- મરી પ્રિય પુસ્તક ।

પ્રસ્તાવના - લેખક કી ઈમાનદારી - લેખક કે વ્યક્તિત્વ કે વિકાસ કી ઝલક - અનેક વિષયો પર લેખક કે વિચાર - ભાષાશૈલી - પ્રેરણા - ઉપસંહાર।

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 સામાજિક વિજ્ઞાન વાર્ષિક પરીક્ષા પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

નોંધ: આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોટરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાઈ/ઉદ્યશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની ધૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	17	39	15	5	4	80
ટકા	21	49	19	6	5	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	10	20
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	08	24
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	05	20
	કુલ	39	80

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	ગુણ
1.	ભારતનો વારસો	03
2.	ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો : પરંપરાઓ : હસ્ત અને લલિતકલા	03
3.	ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો : શિલ્પ અને સ્થાપત્ય	04
4.	ભારતનો સાહિત્યિક વારસો	04
5.	ભારતનો વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજીનો વારસો	04
6.	ભારતના સાંસ્કૃતિક વારસાનાં સ્થળો	04
7.	આપણા વારસાનું જતન	03
8.	કુદરતી સંસાધનો	03
9.	વન અને વન્યજીવ સંસાધન	04
10.	ભારત : કૃષિ	05
11.	ભારત : જળ સંસાધન	04
12.	ભારત : ખનિજ અને શક્તિનાં સંસાધનો	03
13.	ઉત્પાદન ઉદ્યોગો	03
14.	પરિવહન, સંદેશાવ્યવહાર અને વ્યાપાર	03
15.	આર્થિક વિકાસ	04
16.	આર્થિક ઉદારીકરણ અને વૈનિકરણ	04
17.	આર્થિક સમસ્યાઓ અને પડકારો : ગરીબી અને બેચોજગારી	04
18.	ભાવવધારો અને ગ્રાહક જગ્યાતિ	04
19.	માનવ વિકાસ	04
20.	ભારતની સામાજિક સમસ્યાઓ અને પડકારો	05
21.	સામાજિક પરિવર્તન	05
	કુલ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 સામાજિક વિજ્ઞાન વાર્ષિક પરીક્ષા પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

પ્રશ્નનો ક્રમ પ્રશ્નની વિગત

ગુણ

વિભાગ - A

1 થી 16 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માણ્યા મુજબ જવાબ આપો. (હેતુલક્ષી પ્રશ્નો) (16 પ્રશ્નો) [16]
(દરેકનો 1 ગુણ)

- યોગ્ય જોડકાં જોડો (પ્રશ્ન નં. 1 થી 3)
- નીચેનાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (4 થી 6)
- નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે શબ્દોમાં જવાબ આપો. (7 થી 9)
- ખાલીજ્યા પૂરો. (10 થી 12)
- યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો. (13 થી 16)

વિભાગ - B

17 થી 26 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માણ્યા મુજબ જવાબ આપો. (10 પ્રશ્નો) (દરેકના 2 ગુણ) [20]

- પ્રશ્ન ક્રમાંક - 17 થી 26 ના આશારે 15 થી 30 શબ્દોમાં જવાબ આપો. જેમાં નીચે મુજબના પ્રશ્નો પૂછી શકાશે.
- વિધાન સમજાવો.
- નીચે આપેલી વ્યક્તિઓનો પરિચય આપો.
- નીચે આપેલા ભૌગોલિક સ્થળોની ઓળખ આપો.
- પારિભાષિક શબ્દો સમજાવો.
- નીચે આપેલ પરિસ્થિતિજ્ઞન્ય સવાલનો જવાબ વિચારીને લખો.
- કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોમાં આંતરિક વિકલ્પ આપો.

વિભાગ - C

27 થી 34 પ્રશ્ન ક્રમાંક 27 થી 34 ના જવાબ આશારે 50 થી 60 શબ્દોમાં લખો. (08 પ્રશ્નો) [24]

(દરેકના - 3 ગુણ) કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોમાં આંતરિક વિકલ્પ આપો.

ટૂંકનોંધ

- તફાવત લખો.
- વિધાન સમજાવો.
- પારિભાષિક શબ્દોનો અર્થ

વિભાગ - D

35 થી 39 પ્રશ્ન ક્રમાંક 35 થી 38ના આશારે 100 થી 120 શબ્દોમાં સવિસ્તાર જવાબ આપો. (05 પ્રશ્નો) [20]

(દરેકના 4 ગુણ) કોઈપણ બે પ્રશ્નોમાં આંતરિક વિકલ્પ આપો.

- (પ્રશ્ન ક્રમ 39) તમને આપેલ ભારતના રેખાંકિત નકશામાં નીચેના સ્થાન દર્શાવો.

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે પ્રથમ પરીક્ષા સુધીનો અભ્યાસક્રમ લેવાનો રહેશે. જેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.
(2) પ્રથમ પરીક્ષામાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો રહેશે અને તેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 સામાજિક વિજ્ઞાન વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂળાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગો અને 39 પ્રશ્નો છે.
- તમામ પ્રશ્નોના જવાબ આપવા ફરજિયાત છે.
- વિકલ્પો આંતરિક આપેલા છે.
- પ્રશ્નોના જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માઝથી મુજબ જવાબ આપો. (દરેકનો 1 ગુણ) [16]

- યોગ્ય જોડકાં જોડો.

(A)	(B)
(1) તાના-રીરી મહોત્સવ	(A) બિકાનેર
(2) જડતર કામ	(B) સિદ્ધપુર
(3) રૂદ્ર મહાલય	(C) પાટણ
	(D) વડનગર

- નીચેનાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

(4) હડપાસસમયની લિપિ આજે ઉકેલી શક્યા છીએ.

(5) મને કહેતા ગર્વ થાય છે કે જે ધર્મનો હું પ્રતિનિષિ છું તે ધર્મ જગતને સહિષ્ણુતા અને વિશ્વબંધુત્વના પાઠો શીખવ્યા છે. -સ્વામી વિવેકાનંદ

(6) ભારતનાં જંગલોમાંથી ચિત્તો નષ્ટ થઈ ચૂક્યો છે.

- નીચેના પ્રશ્નોનાં સંક્ષિપ્તમાં જવાબ લખો.

(7) પૃથ્વી પર જળ સંસાધનનો મૂળ ખોત કર્યો છે?

(8) વૃદ્ધિજળ એકહું કરવા શેનું શેનું નિર્માણ કરવામાં આવે છે?

(9) ઔદ્યુમનિયમની કાચી ધાતુ કઈ છે?

- નીચે આપેલી ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

(10) _____ O.N.G.C. ને હેલિકોપ્ટરની સેવા પૂરી પાડે છે.

(પવનહંસ, ઑરફિન્ડિયા, ઈન્ડિયા)

(11) રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગના નિર્માણની જવાબદારી _____ ની છે.

(રાજ્ય સરકાર, કેન્દ્ર સરકાર, જિલ્લા પંચાયત)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(12) દેશની કુલ રાષ્ટ્રીય આવકને દેશની કુલ વસ્તી વડે ભાગવાથી _____ આવક પ્રાપ્ત થાય છે.
(મહત્તમ આવક, પ્રાદેશિક આવક, માથાઈઠ આવક)

- નીચેના પ્રશ્નોના આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો.

- (13) પર્યાવરણ જગ્યા અંગે 'પૃથ્વી પરિષદ' કરી સાલમાં યોજવામાં આવી?
(A) ઈ.સ. 1972   (B) ઈ.સ. 1971   (C) ઈ.સ. 1932   (D) ઈ.સ. 2016
- (14) ખાદ્ય પદાર્થોની ગુણવત્તાનું નિયમન કરતી સૈચિક સંસ્થા કરી છે?
(A) BIS   (B) C.A.S.   (C) I.S.O   (D) F.P.O
- (15) ભારતીય મૂળના કયા અર્થશાસ્ત્રીએ નોભેલ પારિસોષિક મેળવેલ છે?
(A) મહભૂબ-ઉલ-હક (B) અમર્ત્યસેન   (C) રવીન્દ્રનાથ ટાગોર (D) કૃપલાણી
- (16) વિશ્વ વૃદ્ધ દિવસની ઉજવણી કરી તારીખે થાય છે?
(A) 8 માર્ચ   (B) 1 ઓક્ટોબર   (C) 1 માર્ચ   (D) 10 જૂન

વિભાગ - B

- નીચે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (દરેકના 2 ગુણ)

[20]

- (17) ઓસ્ટ્રેલોઇડ પ્રજાની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
અથવા
- (17) "આર્થી પ્રકૃતિપ્રેમી હતા" એમ શાથી કહી શકાય?
- (18) માનવજીવન અને માટી વચ્ચે ઘણો પ્રાચીન સંબંધ રહ્યો છે. - વિધાન સમજાવો.
- (19) કોણાઈના સૂર્યમંદિર વિશે ટૂંકમાં વિગતો આપો.
- (20) એલિફન્ટાની ગુફાઓ વિશે ટૂંકમાં જણાવો.
- (21) વારસાની જાળવણી કરવી એ આપણા સૌની નૈતિક ફરજ છે. - વિધાન સમજાવો.
- (22) લુપ્ત થતા વન્યજીવન અંગે ગંભીરતાથી વિચારવાનો સમય પાકી ગયો છે. - વિધાન સમજાવો.
અથવા
- (22) નિર્વનીકરણના પ્રભાવ વિશે લખો.
- (23) 'યોગ્ય જળ વ્યવસ્થાપન જળ સંકટથી બચાવે છે.' - યોગ્ય દલીલોથી સમજાવો.
- (24) ઊર્જાના બિન પરંપરાગત ખોતના નામ આપો.
અથવા
- (24) આજના સમયમાં ખનીજો રાષ્ટ્રના આર્થિક વિકાસની કરોડરજ્જુ ગણાય છે? શાથી?
- (25) શાણ ઉદ્યોગ પદ્ધતિમં બંગાળમાં શાથી વધુ વિકસ્પે છે?
અથવા
- (25) પર્યાવરણીય અતિક્રમણને રોકવાના ઉપાયો લખો.
- (26) સાંપ્રદાયિકતા ને દૂર કરવા કયાં - કયાં પગલાં ભરવા જોઈએ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - C

- નીચે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (દરેકના 3 ગુણ)

[24]

(27) “મોહેં-જો-દડોના લોકો સ્વર્ઘતા તેમજ આરોગ્યના ઊંચા ઘ્યાલો ધરાવતા હશે” આવું શાથી કહી શકાય?

અથવા

- ગુપ્તયુગને ભારતીય કલાનો સુવર્ણયુગ ગણાય છે?
- ભારતની પ્રાચીન વિદ્યાપીઠ - વલ્લભી વિદ્યાપીઠ વિશે નોંધ લખો.
- પારિભાષિક શબ્દોના અર્થ આપો. (1) જમીન ધોવાણ (2) ભૂમિ સંરક્ષણ (3) વિરલ સંસાધન
- બજાર પદ્ધતિ અને સમાજવાદી પદ્ધતિ વિશે તફાવત લખો. (ત્રણ મુદ્દાઓ)

અથવા

- ઉત્પાદનના સાધનો કયા કયા છે? ટૂંકમાં જણાવો.
- ઉદારીકરણના લાભ અને ગેરલાભો વર્ણાવો.
- ભાવ નિયંત્રણની આવશ્યકતા ઉભી થઈ છે. - વિધાન સમજાવો.

અથવા

- ગ્રાહકોની વિવિધ રીતે શોખણ થવા લાગ્યું છે. - સમજાવો.
- મહિલા સમાનતા અંગે ગુજરાત સરકારની વિવિધ યોજનાઓ જણાવો.
- આતંકવાદ અને બળવાખોરી વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. (ત્રણ મુદ્દાઓ)

વિભાગ - D

- નીચે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ લખો.

[20]

(35) પ્રાચીન ભારતનું ગણિતમાં યોગદાન વિશે લખો.

અથવા

- વैદિક વિદ્યા અને શાલ્ય ચિકિત્સાના ક્ષેત્રમાં પ્રાચીન ભારતનું મહત્વ સમજાવો.
- વિવિધ કૃષિ પદ્ધતિઓને સવિસ્તાર વર્ણાવો.
- ગરીબી રેખા નીચે જીવતા પરિવારોની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણાવો.

અથવા

- બેરોજગારી દૂર કરવાના ઉપાયો જણાવો.
- બાળકોને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણના હકના કાયદાની મુખ્ય જોગવાઈઓ સમજાવો.
- ભારતના રેખાંકિત નકશામાં નીચેની વિગતો આપેલા નકશામાં યોગ્ય સંજ્ઞાઓ વડે યોગ્ય સ્થાને દર્શાવો.
  - ગીર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન
  - શાશ ઉત્પન્ન કરતો એક પ્રદેશ
  - ઊની કાપડ ઉદ્યોગનું એક કેન્દ્ર નામ સહિત
  - દિલ્લીથી કોલકાતા જતો રેલમાર્ગ એક જંકશન સહિત દર્શાવો.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 સંસ્કૃત વાર્ષિક પરીક્ષા પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડેરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડેરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાઈ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની ધૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન / વિશ્લેષણ	અનુમાન / મૂલ્યાંકન	
ગુણ	22	22	19	13	04	80
ટકા	28	28	24	15	05	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16
2.	અતિ ટૂકડજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	10	10
3.	ટૂકડજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	12	24
4.	ટૂકડજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	02	06
5.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	06	24
	કુલ	46	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણ
1.	સંવદધ્યમ्	03
2.	યદ્રવિષો વિનશ્યતિ	04
3.	સ્વયંચૂત્ત સમાચાર	04
4.	જનાર્દનસ્ય પશ્ચિમ: સંદેશ:	04
5.	ગુણપતી કન્યા	04
6.	કાષ્યપ્યણ્ડ:	04
7.	સુભાષિતકુસુમાનિ	04
8.	સાક્ષિભૂત: મનુષ્ય:	04
9.	ચદ્રુમાન્ અન્ય એવ	03
10.	ત્વમેકા ભવાનિ	04
11.	યસ્ય જનને તસ્ય મરણમ्	04
12.	કાલિકાલ સર્વજ્ઞ હેમચન્દ્ર:	04
13.	ગીતામૃતમ્	04
14.	ક ઇંડ દુષ્કરં કૃયાતુ	04
15.	જય: પરાજયો વા	03
16.	અદ્દુતં યુદ્ધમ્	03
17.	સ્વામાવિકે સાદૃશ્યમ્	04
18.	મુત્કાનિ મુક્તકાનિ	04
19.	સત્યં મયૂર:	04
20.	તથૈવ તિષ્ઠતિ	04
21.	અપાઠિતમ્	04
	કુલ	80

નોંધ : 1. મુખ્યપાઠ શ્લોકો પદ્ય પાઠીના સ્વાધ્યાયમાં આપવામાં આવેલા શ્લોકો જ પૂછવા.
 2. પદ્યપાઠીના સ્વાધ્યાયમાં આપેલા શ્લોકો અર્થ વિસ્તાર માટે પૂછવા.
 3. અપાઠિત ગઘનખંડ બાળકોની વયકથા અનુસાર પસંદ કરવાનો રહેશે.
 4. ભાષામાં કોઈપણ એકમને ચોક્કસ ગુણમાં બાંધી શકાય નહીં. પરંતુ તમામ એકમોને સરખો ન્યાય મળવો જોઈએ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

1.	સંવદધ્ઘમ्	03
2.	યદ્રવિષ્ણો વિનશ્યતિ	04
3.	સ્વસ્થવૃત્તં સમાચાર	04
4.	જનાર્દસ્ય પશ્ચિમઃ સન્દેશઃ	04
5.	ગુણવતી કન્યા	04
6.	કાષ્ટખ્રણ્ડઃ	04
7.	સુભાષિતકુસુમાનિ	04
8.	સાક્ષિભૂતઃ મનુષ્યઃ	04
9.	ચક્ષુષ્ણાન् અન્ધ એવ	03
10.	ત્વમેકા ભવાનિ	04
11.	યસ્ય જનનં તસ્ય મરણમ्	04
12.	કાલિકાલસર્વજ્ઞો હેમચન્દ્રઃ	04
13.	ગીતામृતમ्	04
14.	ક ઇદं દુષ્કરં કૃધ્યાત्	04
15.	જયઃપરાજયો વા	03
16.	અદ્ભુતં યુદ્ધમ्	03
17.	સ્વાભાવિકં સાદૃશ્યમ्	04
18.	મુક્તાનિ મુક્તકાનિ	04
19.	સત્ય મયૂર:	04
20.	તથૈવ તિષ્ઠતિ	04
	અપારિત	04
		કુલ
		80

અભ્યાસ 1 : પુનરાવર્તન અને કિયાપદ -પરિચય

અભ્યાસ 2 : વિશેષજ્ઞ-પ્રયોગ-પરિચય

અભ્યાસ 3 : ઉપપદ-વિભક્તિ-પરિચય

અભ્યાસ 4 : કૃદંત-પરિચય

અભ્યાસ 5 : સમાસ-પરિચય

અભ્યાસ 6 : વિસર્ગસંધિ-પરિચય

- નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે પ્રથમ પરીક્ષા સુધીનો અભ્યાસકમ લેવાનો રહેશે. જેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 ગુણનું રહેશે.
(2) ગ્રાહિમની પરીક્ષામાં સંપૂર્ણ અભ્યાસકમ આવરી લેવાનો રહેશે. અને તેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણેનું 80 ગુણનું રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 સંસ્કૃત વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્ર પરિચ્છે

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
- પ્રશ્નોના ક્રમ ૧ થી ૪૬ છે.
- બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક આપેલા છે.
- પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
- નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ કર્મમાં લખવા.

Instruction :

- There are five sections in question paper.
- There are 1 to 46 questions in it.
- All questions are compulsory. Internal options are given.
- Marks are indicated at the right side of the question paper.
- Begin new Section from the new page.

વિભાગ - A (ગદ્ય વિભાગ :)

- અધોદત્તસ્ય ગદ્યપાઠોની ગુર્જરભાષાયામ / આડ્ગ્લભાષાયામ અનુવાદ કરુટ નીચે આપેલ ગદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.

[4]

Translate the following passage into English.

પ્રશ્નકર્માંક : 1 અથવા 1

(ગદ્યપાઠોમાંથી આંતરિક વિકલ્પો સાથે બે ગદ્યખંડો અનુવાદ માટે પૂછવા.)

(Two paragraphs can be asked for internal options from the chapters.)

- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત - પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત |

[2]

નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Answer the following sanskrit questions in Sanskrit.

પ્રશ્નકર્માંક : 2 અને 3 અથવા 3

(આ પ્રશ્નો ફક્ત ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)

(These questions should be asked from the prose only.)

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આડ્ગ્લભાષાયાં લિખત |

[4]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.

Answer the following questions in English.

પ્રશ્નકર્માંક : 4 અને 5

(આ પ્રશ્નો ફક્ત ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)

(These questions should be asked from the prose only.)

[4]

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- અધોદત્તસ્ય વિષયસ્ય ઉપરિ સંધેપેણ ટિપ્પણી લિખત | [2]

નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on the following.

પ્રશ્નકમાંક : 6 અથવા 6

(આ સંક્ષેપ નોંધ ગદ્યપાઠોમાંથી જ આંતરિક વિકલ્પ સાથે પૂછવી.)

(Short notes should be asked from the prose only along with internal options.)

- અધોદત્તાં ગદ્યખણ્ડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત | [4]

નીચે આપેલ ગદ્યખણ્ડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the paragraph carefully and write answer in Sanskrit.

(ગદ્યપાઠોમાંથી જ આ ગદ્યખણ્ડ પૂછવો. તેમાં નીચે ચાર પ્રશ્નો મુકવા.)

(Paragraph should be asked from chapters only. place four questions.)

વિભાગ - B (પદ્ય વિભાગ:)

- અધોદત્તસ્ય પદ્યખણ્ડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ् / આડ્ગલભાષાયામ् અનુવાદ કરત | [4]

નીચે આપેલ પદ્યખણ્ડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.

Translate the following verses into English.

પ્રશ્નકમાંક : 8 અથવા 8

(પદ્યપાઠોમાંથી બે પંક્તિઓવાળા બે શલોકો અથવા ચાર પંક્તિવાળો એક શલોક અનુવાદ કરવા માટે પૂછવો.)

(Either 2 shlokas of 2 lines or 1 shloka of four lines can be asked from the poetry.)

- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત - પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત | [2]

નીચે આપેલ સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit.

પ્રશ્નકમાંક : 9 અથવા 9 અને 10

(આ પ્રશ્નો ફક્ત પદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)

(These questions should be asked from Poems only.)

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આડ્ગલભાષાયાં લિખત | [6]

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.

Answer the following Sanskrit questions in English.

પ્રશ્નકમાંક : 11, 12 અને 13

(આ પ્રશ્નો ફક્ત પદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)

(These questions should be asked from Poems only.)

- શલોકપૂર્તિ કુરુત | [4]

શલોકપૂર્તિ કરો.

(Complete the verses)

પ્રશ્નકમાંક : 14 અને 15

(પદ્યપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં શલોક પૂર્તિ માટે આપવામાં આવેલા શલોકો જ શલોકપૂર્તિ માટે પૂછવા. અન્ય નહીં.)

(Shlokas which leave given in excercises should be asked. Not others.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - C (નાટ્ય વિભાગ:)

- અધોદત્તસ્ય નાટ્યખ્યાણદસ્ય ગુર્જરભાષાયામ्/ આડગ્લભાષાયામ् અનુવાદ કરુત।
નીચે આપેલ નાટ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.

[4]

Translate the following dialogue in English.

પ્રશ્નક્રમાંક : 16 અથવા 16

(નાટ્યપાઠોમાંથી આંતરિક વિકલ્પો સાથે બે નાટ્યખંડો અનુવાદ માટે પૂછવા.)

(2 question should be asked along with internat option from drama.)

- અધોદતે વાક્યે ક: વદતિ ઇતિ લિખત |

[2]

નીચે આપેલા વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો.

Write who says to whom.

પ્રશ્નક્રમાંક : 17 અને 18

(જોડકાં સ્વરૂપે વિભાગ ‘એ’ માં વાક્ય અને વિભાગ ‘બી’ માં વક્તાનું નામ લખી વાક્ય-વક્તા જોડવા પૂછવું.)

(Join the Sentence along with it's speakers A - Sentence, B - Speakers)

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ગુર્જરભાષાયામ् / આડગ્લભાષાયામ् ઉત્તરણિ લિખત |

[4]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.

Answer the following questions in English.

પ્રશ્નક્રમાંક : 19 અને 20

(આ પ્રશ્નો ફક્ત નાટ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)

(These questions should be asked from Drama only.)

- અધોદત્તયો: વિષયયો: ઉપરિ સંઝ્યેપેણ ટિપ્પણી લિખત |

[4]

નીચે આપેલ વિષય ઉપર ટૂંકનોંથી લખો.

Write short note on the following.

પ્રશ્નક્રમાંક : 21 અને 22

(આ ટીપ્પણી ફક્ત નાટ્યપાઠોના આધારે પૂછવી.)

(These short notes should be asked from Drama Chapters only.)

- કોષ્ટકગતાનિ પદાનિ પ્રયુજ્ય વાક્યાનિ સ્વચ્યત |

[2]

કૌસમાં આપેલા પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો.

Make the Sentences using words given in brackets.

પ્રશ્નક્રમાંક : 23 અને 24

(આ વાક્યો નાટ્યખંડમાંથી જ પૂછવા.)

(These sentences should be asked from Drama's chapters only.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - D (વ્યાકરણ વિભાગ:)

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સૂચનાનુસારેણ લિખત |

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના સૂચનાનુસાર (ઉત્તર લખો).

Answer the following questions according to information given.

25. ‘ _____ ’ શબ્દસ્ય સમાનાર્થકં શબ્દમ् અધોદત્તેભ્ય: વિકલ્પેભ્ય: ચિત્તા લિખત | [1]

(ત્રાણ વિકલ્પો આપવા..)

Three Options should be given.

26. ‘ _____ ’ શબ્દસ્ય વિરુદ્ધાર્થકં શબ્દમ् અધોદત્તેભ્ય: વિકલ્પેભ્ય: ચિત્તા લિખત | [1]

(ત્રાણ વિકલ્પો આપવા..)

Three Options should be given.

27. અધોદત્તેભ્ય: ક્રિયાપદેભ્ય: વર્તમાનકાલસ્ય રૂપં ચિત્તા લિખત | [1]

(વર્તમાનકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચ્ચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં..)

Any person and number of the verb form can be asked from the present tense.

28. અધોદત્તેભ્ય: ક્રિયાપદેભ્ય: સામાન્ય ભવિષ્યકાલસ્ય રૂપં ચિત્તા લિખત | [1]

(સામાન્ય ભવિષ્યકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચ્ચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં..)

Any person and number of the verb form can be asked from the future tense.

29. અધોદત્તેભ્ય: ક્રિયાપદેભ્ય: અજ્ઞાર્થ-અન્યપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય / દ્વિવચનસ્ય / બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્તા લિખત | [1]

(અન્ય પુરુષનાં જ ક્રિયાપદો પૂછવાં..)

Third person's verbal form should be asked.

30. અધોદત્તેભ્ય: ક્રિયાપદેભ્ય: વિર્ધર્થ-અન્યપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય / દ્વિવચનસ્ય / બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્તા લિખત | [1]

(અન્ય પુરુષનાં જ ક્રિયાપદો પૂછવાં..)

Third person's verbal form should be asked.

31. અધોદત્તે વાક્યે ‘સ્મ’ પ્રયોગં કૃત્વા વાક્યં પુનઃ લિખત | [1]

(અન્ય પુરુષનું જ ક્રિયાપદ પૂછવું..)

Third person's verbal form should be asked.

32. અધોદત્તેભ્ય: નામરૂપેભ્ય: ..... વિભક્તે: ..... વચનસ્ય રૂપં ચિત્તા લિખત | [1]

(અકારાન્ત પુટિંગ અને અ કારાન્ત નપુસકલિંગના પ્રથમાથી સમભી વિભક્તિ સુધીના નામપદોનો પરિચય આપવા માટે પૂછવાં..)

અ-કારાન્ત (M) and અ-કારાજ (N) Nouns can be asked from Nominative to locative case.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

33. અધોદતેભ્ય: નામરૂપેભ્ય: ..... વિભક્તે: ..... વચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત | [1]

(અકારાન્ત, ઈકારાન્ત અને ઈકારાન્ત સ્વીલિંગના પ્રથમાથી સમભી વિભક્તિ સુધીનાં નમાપદોનો પરિયય આપવા માટે પૂછવાં..)

(આ-કારન્ત, ઝ-કારાન્ત-ઈ-કારાન્ત)

(F) Nooms can be asked from Nominative to locative case.

34. ઉપ પદવિભક્તે: પ્રયોગં કૃત્વા સ્તકસ્થાનં પૂર્યત | [1]

(ઉપયોગ વિભક્તિના પ્રયોગવાળી ખાલી જગ્યા પૂછવી.)

Ask fill in the blank of ઉપ પદવિભક્તે:

35. પ્રકોષ્ઠાત् યુક્તં સંદ્રભાપદં ચિત્વા સ્તકસ્થાનં પૂર્યત | [1]

(સંખ્યા વિશેષશયુક્ત પદના ઉપયોગવાળી ખાલી જગ્યા પૂછવી.)

Ask fill in the blank using adjective.

36. રેખાઙ્કિતપદસ્ય કૃદન્તપ્રકારં લિખત | [1]

(રેખાઙ્કિત પદમાં રહેલા સંબંધક ભૂતકૃદંત, હેત્વર્થ કૃદંત, કર્મણ ભૂતકૃદંત, કર્તરી ભૂતકૃદંત અને વિધર્થ કૃદંતમાંથી કોઈપણ કૃદંતનો પ્રકાર પૂછવો.)

Any participle can be asked with underslined word from past perfect, infinite of purpose, Active, Passive, potential.

37. અધોદત્તસ્ય સંધિવિચ્છેદં કુરુત | [1]

(સંધિ જોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો.)

Only one question should be asked for split the sandhi.

38. અધોદત્તસ્ય સંધિયુક્તં પદં લિખત | [1]

(સંધિ જોડવાનો એક પ્રશ્ન પૂછવો.)

One question should be asked for join the sandhi.

• અધોદત્તયો: સામાસિકપદયો: સમાસપ્રકારો લિખત | [1]

પ્રશ્નક્રમાંક: 39 અને 40

(બંનેય પ્રશ્નોમાં સામાસિક પદો જ મૂકવાં. તેમનો પ્રકાર ઓળખાવવાનો છે.)

give 2 compound words. Identify the compound.

વિભાગ - E (સંયુક્ત વિભાગ:)

41. અધોદત્તાનિ વાક્યાનિ કથાનકક્રમાનુસારેણ સ્થાપયત | [4]

(નીચે આપેલા વાક્યો કથાનક ક્રમાનુસાર ગોડવો.)

Arrange the following sentence according to sentence of the story.

(ઘટનાક્રમને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યાંડોમાંથી A, B, C અને D એવા ચાર વાક્યો મૂકવાં.)

A, B, C, D can be given to sentences according to sequence of the story.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

42. અધોદત્તં ગદ્યખણ્ડ પરિત્વા પ્રશ્નાનામ् જ્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત | (અપરિતમ्) [4]

(નીચે આપેલ ગદ્યખણ્ડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)

Read the paragraph carefully and write answers in Sanskrit.

(વિદ્યાર્થીઓની વયક્ષાને ધ્યાનમાં ધોરણ-10ના પાઠ્યપુસ્તક સિવાયનો સંસ્કૃત ગદ્યખણ્ડ મૂકવો. ગદ્યખણ્ડ નીચે

સંસ્કૃતમાં ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)

Consider the age group of the children and given paragraph outside of the textbook in Sanskrit following by four questions in Sanskrit.

• કર્તૃ-કૃતીનાં યોગ્ય મેલનં કુરુત | [2]

કર્તાસાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.

Match the following along with author and book.

પ્રશ્નક્રમાંક : 43 અને 44

(ગદ્ય, પદ અને નાટ્ય પાઠીનાં કર્તા અને કૃતિઓને યોગ્ય રીતે જોડવા માટેનાં પ્રશ્ન પૂછવા. ‘અ’ વિભાગમાં કર્તા અને ‘બ’ વિભાગમાં મૂળ કૃતિનું કે પાઠનું નામ લખવું.)

Questions can be asked from prose, poetry and drama along mater the following of author and their work or book.

45. રેખાઙ્કિતાનિ પદાનિ શુદ્ધાનિ કૃત્વા ગદ્યખણ્ડ પુનઃ લિખત | [3]

(રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખણ્ડ ફરીથી લખો.)

Correct the underlined word and require the paragraph.

પ્રશ્નક્રમાંક : 45

(અનુસ્વાર અને અનુનાસિક લેખનને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યપાઠોમાંથી જ ગદ્યખણ્ડ પૂછવો.)

Paragraph should be asked taking care of Nasal sound.

46. અધોદત્તસ્ય શ્લોકસ્ય અનુવાદં કૃત્વા અર્થવિસ્તારં કુરુત | [3]

નીચે આપેલ શ્લોકનો અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરો.

Translate the following verse and expand the idea.

પ્રશ્નક્રમાંક : 46 અથવા 46

(પદપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં આપેલા શ્લોકો જ અર્થવિસ્તાર માટે પૂછવા. અન્ય નહીં.)

Expand the idea should be asked from poems exercise only.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 સંસ્કૃત વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂળાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગોછે.
- (2) પ્રશ્નોના કમ 1 થી 46 છે.
- (3) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક આપેલા છે.
- (4) પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
- (5) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ કમમાં લખવા.

Instruction :

- (1) There are five sections in this question paper.
- (2) There are 1 to 46 questions.
- (3) All questions are compulsory. Internal options are given.
- (4) Marks are indicated at the right side of the question paper.
- (5) Begin new Section from the new page.

વિભાગ - A

• અધોદત્તસ્ય ગદ્યખંડસ્ય અનુવાદ કરું।

[4]

નીચે આપેલ ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો.

Translate the following passage.

(1) પુરા એકસ્મિન્ત જલાશયે અનાગતવિધાતા, પ્રત્યુત્પન્નમતિ: યદ્વિવિષ્ટશ્રેતિ ત્રયો મત્સ્યા: વસન્તિ સ્મ | અથ કદાચિત् તં જલાશયં દૃષ્ટ્વા ધીરવૈ: ઉક્તમ - “અહો બહુમત્સ્યોઽયં હૂદ: | કદાચિદ् અપિ ન અસ્મામિ: અન્વેષિત: | તદ્ય આહારવૃત્તિ: સઞ્ચાતા | શ્વ: અત્રાગમ્ય મત્સ્યકૂર્માદયો વ્યાપારાદ્યિતવ્યા: ઇતિ નિશ્ચય:”

અથવા

(1) એકદાસિદ્ધરાજ: વિચારપથમ् આરૂઢ: | સ: અચિન્તયત્, ‘માલવવિજયેન અહં ધનસ્ય સ્વામિત્વं પ્રાપ્તવાન् | તસ્ય ગ્રન્થાગાર: અપિ મયા પ્રાપ્ત: | પરન્તુ ભોજવ્યાકરણેન ભોજસ્ય યાદૃશી કીર્તિર્વર્તતે તાદૃશી કીર્તિર્મયા ન પ્રાપ્તા | અત: એતાદૃશં કિમપિ કરણીયં યેન મદીયા કીર્તિરપિ તાદૃશી ભવેત્ યાદૃશી ભોજસ્યાસ્તિ |’

[2]

• અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત પ્રશ્નાનાં ઉત્તરણિ સંસ્કૃતે લિખ્યત |

નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit.

(2) સિદ્ધહૈમસ્ય ષટ્સુ અધ્યાયેષુ કસ્ય વ્યાકરણમ् અસ્તિ ?

[4]

(3) ગોચેષુ ગાવ: કેન સહ શેરતે ? અથવા

(3) વૃત્તમુક્તા ચિત્તવૃત્તિ: કીદૃશી ઇવ ?

• અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ઉત્તરણિ ગુર્જરભાષાયાં લિખ્યત |

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.

Answer the following questions in English.

(4) લેખકે મનુષ્યોને કાષ્ઠખંડ જેવા શા માટે કહ્યા છે ?

Why has author compared man with a piece of wood ?

(5) દુર્વાસાએ કોને શાપ આપ્યો ? શા માટે ?

Whom did Durvasha clause ? Why ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- અધોદત્તસ્ય વિષયસ્ય ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત | [2]
નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on the following.

- (6) સજીવોનું સ્વાભાવિક સરખાપણ
Natural similarity of living beings.

અથવા OR

- (6) આવર્તપાત નામનું વિઘ્ન
The obstacle 'આવર્તપાત' (falling in whirlpool)

- (7) અધોદત્તં ગદ્યખ્રણં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત | [4]
નીચે આપેલ ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the paragraph carefully and write answers in Sanskrit.

ધાત્રી કાષ્ટાનિ આનીતવતી | તદનન્તરં સા તણ્ડૂલાનું અસકૃતું જલેન પ્રક્ષાલિતવતી, ઉણીકૃતે જલે ચ તાનું પ્રક્ષિપ્તવતી | અલ્યીયસા કાલેનૈવ તણ્ડૂલા: સિદ્ધા: સંજ્ઞાતા: | તત: ઇન્ધ્યાનાનિ જલેન શમયિત્વા કૃષ્ણાઙ્ગારાનપિ તર્દથીભ્ય: પ્રેષયિત્વા યત્ત ધનં લબ્ધં તેન ધનેન શાકં ઘૃતં વધિ તૈલં ચ ક્રીતવતી | તેન ચ સા વિવિધાનિ વ્યાજુનાનિ સમ્પાદિતવતી |

પ્રશ્ના:

- (A) કન્યા તણ્ડૂલાનું કેન પ્રક્ષાલિતવતી ?
(B) તણ્ડૂલા: કદા સિદ્ધા: સંજ્ઞાતા: ?
(C) કન્યા કૃષ્ણાઙ્ગારાનું કથં પ્રાપ્તવતી ?
(D) કૃષ્ણાઙ્ગારાનું વિક્રીય કન્યા કિં ક્રીતવતી ?

વિભાગ-B

- અધોદત્તસ્ય પદ્યખ્રણસ્ય ગુર્જરભાષાયામ् / આડગલભાષાયામ् અનુવાદ કુરુત | [4]
નીચે આપેલ પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.

Translate the following passage in to English.

- (8) (A) શતં પદાનિ નિષ્ક્રમ્ય શૌચાર્થ ગઢ્છ સત્વરમ् |
ફેનિલેન કરૌ કૃત્વા શુદ્ધાં વ્યાયામમાચર ||
(B) તૈલં મર્દય કાયે ત્વં તત: સ્નાનં સમાચર |
યથાવિધિ જલેનૈવ વસ્ત્રં સ્વીયં પ્રધાવય ||

અથવા

- (8) (A) શિક્ષા ક્ષયં ગઢ્છતિ કાલપર્યયાત्
સુબદ્ધમૂલા: નિપત્નિ પાદપા: |
જલં જલસ્થાનગતં ચ શુદ્ધતિ
હૃતં ચ દત્તં તથૈવ તિષ્ઠતિ ||

- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત-પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત | [2]
નીચે આપેલ સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Write the following Sanskrit questions answers in Sanskrit.

- (9) સર્વે કીદૃશા: ભવન્તુ ? અથવા શ્રીમાનું જટાયુઃ કીદૃશીં ગિરાં વ્યાજહાર ?
(10) પુરુષ: કેન પરીક્ષ્યતે ?

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં લિખત | [6]
નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.

Write the following answer in English.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(10) જટાયુ પાસે કયાં કયાં આયુધો હતા ?

Which wea pons did Jatayu have ?

(12) ઋષિ સૂર્ય પાસે શાની યાચના કરે છે ?

For what does Rishi request the sun ?

(13) ભક્ત શું શું જાણતો નથી ?

Which things does a devotee not know ?

• શ્લોકપૂર્તિ કુરુત | [4]

શ્લોકપૂર્તિ કરો.

Complete the verses.

(14) આપત્સુ રામ: ..... ભવાનુનેઃ ||

(15) વિવાદે વિષાદે ..... ભવાનિ ||

વિભાગ-C

• અધોદત્તસ્ય નાટ્યખ્રણદસ્ય ગુર્જરભાષાયામ् / આડગલભાષાયામ् અનુવાદ કુરુત | [4]

નીચે આપેલ નાટ્યખ્રણનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.

Translate the following passage in to English.

(16) પરિગ્રાજક: - શાણિદલ્ય ! ન ભેતવ્ય, ન ભેતવ્યમ् | મયૂર: ખલુ એષ: |

શાણિદલ્ય: - સત્ય મયૂર: |

પરિગ્રાજક: - અથ કિમ् | સત્ય મયૂર: |

શાણિદલ્ય: - યદિ મયૂર: ઉદ્ઘાટયામિ અદ્ધ્રણિ |

પરિગ્રાજક: - છન્દત: |

શાણિદલ્ય: - અવિધા ! દાસ્યા: પુત્રો વ્યાઘ્રો મદ્ધયેન મયૂરરૂપં ગૃહીત્વા પલાયતે |

અથવા

(16) સુનીત: - ન જાનામિ | પ્રથમં કથયતુ યત્ પ્રસ્તરાદ્ય: કિં કુર્વન્તિ ?

પુનીત: - પ્રસ્તરાદ્યસ્તુ અચેતના: સન્તિ, તે સ્વયં કિયાં કર્તૃ સમર્થા: ન ભવન્તિ | અત: તે તથૈવ તિષ્ઠન્તિ |

સુનીત: - સચેતના: પશાવ: પદ્ધિણશ્ચ કિં કુર્વન્તિ ?

પુનીત: એતે ઘટનયા ઉદ્ધિતાત્ ધ્વને: ભયમનુભવન્તિ | અત: ઘટનાસ્થલાત્ દૂરે ધાવન્તિ |

• અધોદત્તાનિ વાક્યાનિ ક: વદતિ ઇતિ લિખત | [2]

નીચે આપેલ વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો.

State the following sentences who says to whom ?

અ

બ

(17) ઇવમાસનં તત્ સ્થાતવ્યમ् | - ધૃતરાષ્ટ્ર:

(18) મર્યયતુ ભવાન્ | મદ્ધચનાવગન્તા ભવ | - શિવ્ય:

- ચાણક્ય:

• અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ લિખત | [4]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતીમાં લખો.

Answer the following questions in English.

(19) ચાણક્ય ચંદનદાસને કઈ રીતે ભય બતાવે છે ?

How does Chanakya threaten Chandandas ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(20) કયા મનુષ્યની પશુમાં ગાળના થાય છે ?

Which man is considered to be an animal ?

- અધોદત્તયો: વિષયયો: ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત | [4]

નીચે આપેલ વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on the following ?

(21) સાક્ષિભૂત મનુષ્યનું પ્રથમ કર્તવ્ય.

First duty of the witness person.

(22) ઘટોત્કચનું પાત્રાલેખન.

Characterisation of Ghatotkacha.

- કોષાગતપદાનિ પ્રયુજ્ય વાક્યાનિ સ્ચયત | [2]

કોંસમાં આપેલા પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો.

Make sentences using words given in the brackets.

(23) ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્રને પ્રાણામ કરે છે.

Ghatotkacha bow down to Dhritrashtra.

(ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્ર પ્ર + નમ)

(24) તમે રાક્ષસના પરિવારને રક્ષો છો.

You are proteeting Rakshasa's family.

(યુષ્મદ્ રાક્ષસ ગૃહજન રક્ષ)

વિભાગ : D વ્યાકરણ વિભાગ

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં સૂચનાનુસારમ् ઉત્તરાણિ લિખત |

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના સૂચનાનુસાર ઉત્તર લખો.

Follow the instructions and answer.

(25) ‘સમરः’ શબ્દસ્ય સમાનાર્થકં શબ્દમ् અધોદત્તેભ્ય: વિકલ્પેભ્ય: ચિત્વા લિખત | [1]

નિદાઘ:, કલ્યાણમ्, યુદ્ધમ्

(26) ‘પુરાણः’ શબ્દસ્ય વિરુદ્ધાર્થકં શબ્દમ् અધોદત્તેભ્ય: વિકલ્પેભ્ય: ચિત્વા લિખત | [1]

નૂતન:, અજ:, શાશ્વત:

(27) અધોદત્તેભ્ય: ક્રિયાપદેભ્ય: વર્તમાનકાલસ્ય ઉત્તમપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત | [1]

ભજતે, ભજે, ભજસે

(28) અધોદત્તેભ્ય: ક્રિયાપદેભ્ય: સામાન્ય ભવિષ્યકાલસ્ય મધ્યમપુરુષસ્ય દ્વિવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત | [1]

વારયિષ્યામિ, વારયિષ્યાન્તિ, વારયિષ્યથ:

(29) અધોદત્તેભ્ય: ક્રિયાપદેભ્ય: આજ્ઞાર્થ-અન્યપુરુષસ્ય દ્વિવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત | [1]

નિવર્તયતુ, નિવર્તયન્તામ्, નિવર્તયતામ्

(30) અધોદત્તેભ્ય: ક્રિયાપદેભ્ય: વિદ્યર્થ-અન્યપુરુષસ્ય બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત | [1]

નયેયુ:, નયેતુ, નયેતામ্

(31) અધોદત્તસ્ય વાક્યસ્ય ‘સ્મ’ પ્રયોગં કૃત્વા વાક્યં પુનઃ લિખત | [1]

ગંગતીરે એક: ગુરુ: શિષ્યેણ સહ વર્તમાન: આસીત्।

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- (32) અધોદત્તેભ્ય: નામરૂપેભ્ય: પञ્ચમી વિભક્તે: એકવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત | [1]
લોકાત્, લોકસ્ય, લોકેભ્ય:
- (33) અધોદત્તેભ્ય: નામરૂપેભ્ય: ષષ્ઠી વિભક્તે: બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત | [1]
ગઙ્ગાયાઃ, ગઙ્ગાષુ, ગઙ્ગાનામ्
- (34) ઉપપદવિભક્તે: પ્રયોગં કૃત્વા રિક્તસ્થાનં પૂર્યત | [1]
આકારેણ કશ્ચિત્ કૃશઃ: ..... સહ ન તિષ્ઠતિ | (કૃશાય, કૃશેન, કૃશસ્ય)
- (35) પ્રકોષ્ઠાત્ યુક્તં સંખ્યાપદં ચિત્વા રિક્તસ્થાનં પૂર્યત | [1]
ગમનમાર્ગ ..... વિજ્ઞાઃ ભવન્તિ | (ચત્વારઃ, ચતુસ્ય, ચત્વારિ)
- (36) રેખાદ્વિતીપદસ્ય કૃદન્તપ્રકારં લિખત | [1]
લોકોત્તરાણાં ચેતાંસિ કો નુ વિજાતુમ् અર્હતિ |
- (37) અધોદત્તસ્ય સન્ધિવિચ્છેદં કુરુત | [1]
અપવર્ગપ્રદાસ્તુ
- (38) અધોદત્તસ્ય સન્ધિયુક્તં પદં લિખત | [1]
અર્જુન: + અપિ
- અધોદત્તયો: સામાસિકપદયો: સમાસપ્રકારાઈ લિખત | [2]
- (39) ગુરુવચનમ्
- (40) ધવલકેશ:
- વિભાગ: - E
- (41) અધોદત્તાનિ વાક્યાનિ કથાનકઙ્ગમાનુસારેણ સ્થાપયત | [4]
નીચે આપેલા વાક્યો કથાનક કુમાનુસાર ગોઠવો.
Arrange the sentence according to sequence of the story.
 A. યદયં વિત્તદાસ: ધનિકોડપિ લુબ્ધો વર્તતે |
 B. અત: કેનાપિ ઉપાયેન મયા અસૌ વજ્ઞાનીયઃ |
 C. એકદા કૂટનાથેન ચિન્તિતમ् |
 D. તસ્ય કૂટનાથાભિધ: વૈશ્ય: પ્રાતિવેશિક: આસીત् |
- (42) અધોદત્તં ગદખણ્ડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરણિ સંસ્કૃતે લિખત | [4]
નીચે આપેલો ગદખણ્ડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.
- Read the Paragraph carefully and write answers in Sanskrit.
એકસ્મિન् વને એક: મૂષક: સૂપ્તસ્ય સિંહસ્ય કેશાન् અકૃત્તત્ | સિંહ: તમ્ અપરાધિનં હન્તુમ् ઝુછ્છતિ સ્મ | તવા મૂષક: પ્રાણદાનાય સિંહ પ્રાર્થયત | સ: કૃપયા તમ્ અમુચ્ચત્ | એકદા સ: સિંહ: જાલે નિપતિત: | મૂષક: સ્વતીક્ષણદન્તૈ: જાલં છિત્વા સિંહમ् અમુચ્ચત્ | ક્ષુદ્રજીવા: અપિ સમયે મહત્ કાર્ય કુર્વન્તિ |
- પ્રશ્ના:**
- A. મૂષક: કથં સિંહમ् અમુચ્ચત્ ?
 B. ક: સિંહસ્ય કેશાન् અકૃત્તત્ ?
 C. સિંહ: એકદા કુત્ર નિપતિત: ?
 D. મૂષક: કિમર્થ સિંહ પ્રાર્થયત ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- कर्ता-कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत ।
कर्ता साथे योग्य कृति ज्ञेऽमो ।

Match the following with author and books.

अ	ब
(43) बाणभट्टः	- महाभारत्
(44) वेदव्यासः	- हर्षचरितम् - रामायणम्

- रेखांकितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यग्राण्डं पुनः लिखत ।
रेखांकित पदोने शुद्ध करीने गद्यभंड फरीथी लाखो.

Correct the underlined words and re rewrite the paragraph.

- (45) एकदा सिद्धराजः विचारपथं आरुढः । सः अचिन्तयत्, ‘मालवविजयेन अहं धनस्य स्वामित्वम् प्राप्तवान् तस्य ग्रंथागारः अपि मया प्राप्तः । परंतु भोजव्याकरणेन भोजस्य यादृशी कीर्तिर्वर्तते तादृशी कीर्तिर्मया न प्राप्ता ।’

  - अधोदत्तस्य श्लोकस्य अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरुत ।
नीथे आपेल श्लोकनो अनुवाद करीने अर्थविस्तार करो.

Translate the following verses and expand them.

- (46) वज्रादपि कठोराणि मृदूनि कुसुमादपि ।
लोकोत्तराणां चेतांसि को नु विज्ञातुमहंति ॥

अथवा

(46) कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।
मा कर्मफलहेतुर्भूः मा ते सङ्गेऽस्वकर्मणि ॥